

Naš časopis, glasilo Občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Vrhnika, ureja uredniški odbor: Drago Debeljak, Tanja Hrovatin (odgovorni urednik), Franc Petelin (tehnični urednik), Rafael Jaklič, Miloš Mauri, Smiljan Ogorelec, Janez Pečar, Janez Usenik in Janez Znidaršič. Naslov uredništva: OK SZDL, Cankarjev trg 8, Vrhnika. Tisk tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani

NAŠ ČASOPIS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VRHNIKA

December 1974

Samoupravne interesne skupnosti

Nova ustava opredeljuje samoupravne interesne skupnosti (v nadaljnjem besedilu: SIS) kot vsebinski del družbenoekonomske ureditve, po drugi strani pa kot enega od temeljev družbenopolitičnega sistema.

SIS ustanavljajo delovni ljudje neposredno ali preko svojih samoupravnih organizacij in skupnosti, da bi zadovoljevali svoje osebne in skupne potrebe in interese ter s temi potrebami in interesi usklajevali delo na področju, za katero ustanavljajo SIS.

Pravice, obveznosti in odgovornosti v medsebojnih razmerjih v SIS urejajo SAMOUPRAVNI SPORAZUMI o njihovi ustanovitvi, njen statut in drugi samoupravni akti.

Za zadovoljevanje svojih potreb in interesov v SIS plačujejo delovni ljudje tem skupnostim prispevke iz svojih osebnih dohodkov in iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v skladu s cilji, za katere so ta sredstva namenjena.

Pri ustanavljanju SIS je treba upoštevati, da ustava opredeljuje več načinov za ustanavljanje SIS. To so:

1. SIS se ustanovi s samoupravnim sporazumom,
2. z zakonom se določi obveznost ustanovitve SIS,
3. SIS se ustanovi z zakonom SIS, za katere določa zakon, da jih je treba ustanoviti so: Zakon predvsem določa obveznost ustanovitve tistih SIS, ki se po ustavi neposredno vključujejo v skupščinski sistem, to pa so naslednje SIS:

1. za vzgojo in izobraževanje (izobraževalna skupnost)
2. za kulturo (kulturna skupnost)
3. za zdravstvo (komunalno zdravstvena skupnost)
4. za socialno varstvo. Tu se ustanavljata dve SIS in sicer:

- a) skupnost socialnega skrbstva,
- b) skupnost otroškega varstva,

5. za raziskovalno dejavnost. Zaenkrat naj bi se v SRS ustanovila samoupravna interesna raziskovalna skupnost SR Slovenije

Zakon določa obvezno ustanovitev tudi:

1. požarno varnostne skupnosti
1. telesno kulturne skupnosti.

Po posebnih zakonih se ustanavljajo regionalne ali republiške samoupravne interesne skupnosti:

1. za pokojninsko invalidsko zavarovanje (republiško)
2. za zaposlovanje (regionalne in republiške)
3. za vodno gospodarstvo (regionalne in republiške)

Delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni ljudje ter občani v krajevnih skupnostih naj bi zaenkrat ustanovili naslednje samoupravne interesne skupnosti:

1. občinsko izobraževalno skupnost
2. občinsko kulturno skupnost
3. občinsko komunalno zdravstveno skupnost
4. občinsko socialno skrbstveno skupnost
5. občinsko skupnost otroškega varstva
6. občinsko telesno kulturno skupnost
7. občinsko požarno varnostno skupnost
8. skupnost pokojninsko invalidskega zavarovanja v SRS
9. regionalne skupnosti za zaposlovanje
10. regionalne (območne) vodne skupnosti za vodno območje Ljubljana—Sava

Postopek za ustanovitev samoupravnih interesnih skupnosti določa zakon in je v tem, da:

- a) delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delavci ter občani v krajevnih skupnostih sprejmejo samoupravni sporazum o ustanovitvi SIS,
- b) da se izvolijo splošne delegacije:
  - temeljnih organizacij združenega dela
  - krajevnih skupnosti, ki bodo delegirale delegate v najvišje organe samoupravnih interesnih

skupnosti, to pa so SKUPŠČINE, ki opravljajo samoupravne interesne skupnosti.

I. Samoupravni sporazum o ustanovitvi izobraževalne skupnosti občine Vrhnika

Z namenom, da se zagotovi organizirano zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi na področju:

predšolske vzgoje in varstva ter osnovnega šolstva, se ustanovi SIS za izobraževanje občine Vrhnika.

Z letnim delovnim programom te skupnosti in s samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev se določi obseg in zagotovi financiranje naslednjih dejavnosti: vzgojno dejavnost za predšolske otroke, dejavnost osnovnih šol, dejavnost nižje glasbene šole, strokovno in dopolnilno izobraževanje učiteljev, vzgojna posvetovalnica, reševanje najmanjših socialnih primerov otrok v šolah, osnovno ter družbeno izobraževanje odraslih, razvoj materialne osnove vzgojno izobraževalnih zavodov, strokovna služba izobraževalne skupnosti, investicije in modernizacija šolstva in druge dejavnosti za katere se sporazumno določijo z letnim programom.

Izobraževalna skupnost upravlja z 29 delegati (zbor uporabnikov) v katero pošilja vsaka splošna delegacija temeljne organizacije združenega dela in vsaka splošna delegacija krajevnih skupnosti po enega delegata.

Skupščina ima tudi zbor izvajalcev, ki naj bi ga oblikovali po trije delegati iz vsake šole (delegacija bi bila delovna skupnost šole) skupaj 9 delegatov.

»Naš časopis« je zaradi službenih dolžnosti zapustil dosedanji odgovorni urednik tov. DORO HVALICA. Funkcijo odgovornega urednika je tov. Hvalica vršil od pričetka izhajanja tega glasila. V tem trenutku šele dobro občutimo, da smo ostali sami, da nas je zapustil prav tisti, ki je bil vseskozi »duša« časopisa.

Ob tej priliki se mu za njegovo delo toplo zahvaljujemo in mu tudi v naprej želimo še mnogo delovnih uspehov!

UREDNIŠTVO

II. Samoupravni sporazum o ustanovitvi kulturne skupnosti

Z namenom, da se zagotovi organizirano zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delovnih ljudi na področju kulture se ustanovi občinska kulturna skupnost. Njene naloge so predvsem naslednje: skrbi za zadovoljevanje kulturnih potreb delovnih ljudi občine, skrbi za štipendiranje in usposabljanje kadrov na področju kulture, spodbuja kulturno ustvarjalnost, nagrajuje in daje priznanje za kvalitetne, umetniške in kulturnoznanstvene dosežke, skrbi za varstvo kulturne dediščine, ustvarja možnosti za usklajeno kulturno življenje delovnih ljudi mesta in vasi (glej 3. člen SS). Kulturno skupnost upravlja skupščina s 33 delegati (samo en zbor) v katero pošilja vsaka splošna delegacija temeljne organizacije združenega dela in vsaka splošna delegacija krajevnih skupnosti po enega delegata.

III. Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne zdravstvene skupnosti za občino Vrhnika

Za kar najbolj neposredno uresničevanje samoupravnih pravic in interesov imajo delovni ljudje in občani v tej občinski zdravstveni skupnosti tele pravice in dolžnosti: Določajo pravice in obveznosti iz zdravstvenega varstva, združujejo sredstva za uresničevanje iz zdravstvenega varstva, uresničujejo sodobno menjavo dela, določajo politiko zdravstvenega varstva, spremljajo in obravnavajo zlasti problematiko osnovnega zdravstvenega varstva v občini itd. Zdravstveno varstvo se uresničuje: z dvigovanjem zdravstvene prosvetljenosti zavesti občanov, s saniranjem okolja in z izboljševanjem higienskih razmer za življenje in delo občanov, z ukrepi za aktivno zdravstveno varstvo prebivalstva, zlasti delavcev pri delu, z zagotavljanjem ugodnih možnosti za zdrav razvoj otrok in mladine ter za zdravstvo žena, zlasti med nosečnostjo, ob porodu in po porodu, z odkrivanjem, zdravljenjem ter z rehabilitacijo in habilitacijo obolenih, poškodovanih in invalidnih, s prekrbovanjem zdravil in drugih (Nadaljevanje na 2. strani)

Dragi Notranjci, dragi prijatelji!

Zadnje dni so enote Notranjskega partizanskega odreda šle skozi vasi Pokojišče, Zavrh, Padež, Dobec, Bezuljak, Kožljek, Knežja njiva, Sv. Ana, Podšteberg, Sv. Štefan in Podlož. Bili smo vaši gostje. Prišli smo pod noč in v dežju. Blatni, mokri in utrujeni. Prijazno ste nam odprli svoja vrata in nas povabili v hišo. Peči so bile toplo zakurjene, v štedilnikih je gorelo, da smo se lahko odpočili in osušili. Ponudili ste nam od svojega vse, kar premore vaša vasica. Odstopili ste nam svoje sobe, napravili ste prostor v seniku, da smo lahko prespali na suhem. Največ pa je bila vredna vaša prijazna beseda. Nič se niste pritoževali, ko smo vam nosili blato v hišo. Za vsakogar ste imeli nasmeih in prijazno vabilo: »Saj je še en prostorček v hiši, vstopite in se pogrejte«.

Veliko smo vam dolžni in radi bi se vam zahvalili. Vam, mama, ki ste nas sprejeli pod streho in nam tolikokrat skuhali čaja, juhe. Vam, oče, ki ste stopili v shrambo in nam natočili kozarček »kratkega«. Ne samo enkrat. »Za zdravje,« ste dejali. In vama, fant in dekletu, ki sta budno spremljala gibanje modrih in nas sproti o vsem obveščala. Vsem bi se radi zahvalili: hvala za vse, kar ste v teh dneh storili za nas, da smo se počutili kot doma, med svojimi.

Še nečesa smo veseli: danes vemo, če bo šlo kdaj zares in se bomo morali boriti proti pravemu sovražniku, bomo v vas našli trdno oporo, kot tokrat. Tudi zato vam moramo reči hvala.

BORCI
NOTRANJSKEGA
PARTIZANSKEGA
ODREDA

(Nadaljevanje s 1. strani)

medicinskih sredstev za preventivo, zdravljenje in rehabilitacijo, z zagotavljanjem pravic iz zdravstvenega zavarovanja (denarna nadomestila in poročila, zavarovanja za nesrečo pri delu in obolenje za poklicno boleznijo itd.) z drugimi ukrepi za izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva itd.

Komunalno zdravstveno skupnost občine upravlja skupščina z 32 delegati, v katero pošilja vsaka splošna delegacija temeljne organizacije združenega dela in vsaka splošna delegacija krajevne skupnosti po enega delegata. Skupščina ima tudi zbor izvajalcev, ki naj bi ga oblikovalo 5 delegatov iz NZD in po en delegat iz lekarne in izpostave skupnosti zdravstvenega zavarovanja iz Vrhnike. Skupaj 7 delegatov. Delegatione v ta zbor bi pošiljale delovne skupnosti.

IV. Samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti socialnega skrbstva občine Vrhnika

Delovni ljudje in občani uresničujejo v tej samoupravni skupnosti zlasti naslednje naloge: razvijajo preventivne dejavnosti za preprečevanje motenj, ki bi ogrozile razvoj posameznika, družin in skupin občanov ter izvajajo za to potrebne ukrepe, združujejo sredstva za uresničevanje nalog socialnega skrbstva ter za krepitev materialne osnove tega skrbstva v občini. Skupnost socialnega skrbstva upravlja skupščina s 33 delegati, v katero pošilja vsaka splošna delegacija TOZD in KS po enega delegata.

V. Samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti otroškega varstva

Za uresničevanje ciljev družbenega varstva otrok se delavci, kmetje, obrtniki in delovni ljudje ter občani krajevnih skupnosti združujejo v občinsko skupnost otroškega varstva. Delovni ljudje v skupnosti spremljajo razmere, v katerih živi družina z otroki in pripravljajo v interesu otrok predloge in ukrepe za izboljšanje teh razmer (denarne dajatve, dnevno varstvo otrok, davčna politika, stanovanjska politika itd.). Določajo denarne dajatve otrokom, določajo okvirne kriterije za sprejem otrok v vrtec združujejo sredstva po načelu vzajemnosti in solidarnosti za uresničevanje programa, ki ga v imenu delovnih ljudi in občanov sprejme skupščina skupnosti po opravljeni obravnavi.

Najvišji organ skupnosti je skupščina skupnosti, ki jo sestavljajo delegati splošnih delegacij temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti občine. Skupščina ima 32 delegatskih mest. Ta sporazum so temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti že sprejele.

VI. Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne telesno-kulturne skupnosti

Delovni ljudje in občani v TOZD, KS, telesno kulturnih

organizacijah in drugih telesno kulturnih dejavnostih ustanavljajo to SIS.

Skupnost skrbi za uresničevanje družbene vloge telesne kulture začitane v ustavi itd. Skupnost sprejema politiko in programe razvoja telesno-kulturne dejavnosti v občini, ustvarjal možnosti in pogoje za udejstvovanje delovnih ljudi in občanov v telesni kulturi, sprejema splošne kriterije in normative za dejavnost in za materialne možnosti razvoja telesno kulturne dejavnosti, zagotavlja sredstva nosilcem telesno-kulturnih dejavnosti na podlagi programov in sprejetih meril itd.

Telesno kulturno skupnost vodi in upravlja skupščina, ki ima 33 delegatskih mest. Delegatione pošiljajo v skupščino vse splošne delegacije temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti občine Vrhnika.

VII. Samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti varstva pred požarom v občini Vrhnika

V SIS varstva pred požarom se združujejo delavci temeljnih gasilskih organizacij z namenom, da v tej SIS uresničujejo svoje družbene interese ter potrebe po varstvu pred požarom in drugimi nevarnostmi. Delovni ljudje v tej SIS združujejo sredstva po načelu vzajemnosti in solidarnosti za uresničevanje programov varstva pred požarom na območju občine, skrbijo za strokovno usposobljenost gasilcev in racionalno organizirajo gasilstvo.

Za uresničevanje programiranih nalog se združujejo delovni ljudje po načelu vzajemnosti in solidarnosti potrebna sredstva ter določajo način in namembnost njihove porabe.

Delo SIS vodi skupščina, ki je sestavljena iz zbora koristnikov in zbora izvajalcev skupaj 33 delegatskih mest (ZU ima 20 delegatov, zbor izvajalcev pa 13 delegatov). Sredstva se zagotovijo na podlagi samoupravnega sporazuma, ki ga sprejmejo delavci v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih za leto dni.

VIII. Samoupravni sporazum o ustanovitvi in o samoupravni organizaciji in nalogah skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji

Delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih delovnih skupnostih ter drugi zavarovanci in upokojenci prek svojih združenj in društev s samoupravnim sporazumom konstituirajo samoupravno interesno skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, da bi si zagotovili pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

V njej v ta namen združujejo sredstva in na podlagi rezultatov minulega dela in po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo sebi in svojim družinskim članom pravice v primeru:

- starosti
- smrti

c) zmanjševanja ali

d) izgube delovne zmožnosti in telesne okvare ter uresničevanje druge skupne in posamične pravice in dolžnosti

Občina Vrhnika ima 3951 zavarovancev in 1611 upokojencev. Najvišji organ skupnosti je skupščina skupnosti, ki šteje 90 delegatov. Občina Vrhnika ima v skupščini eno (1) delegatsko mesto. Za občino Vrhnika naj bi pošiljala delegata v to skupščino občinska konferenca delegacij, sestavljena iz delegatov splošnih delegacij TOZD in KS.

IX. Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne regionalne skupnosti za zaposlovanje Ljubljana

Da bi delovni ljudje zadovoljevali svoje osebne in skupne potrebe in interese na področju družbene dejavnosti zaposlovanja in usklajevali delo na tem področju, ustanavljajo SIS za zaposlovanje Ljubljana, ki deluje na območju naslednjih občin: Cerknica, Domžale, Grosuplje, Hrastnik, Idrija, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec, Bežigrad, Center, Moste, Šiška, Vič, Trbovlje, Vrhnika in Zagorje (17).

SIS za zaposlovanje zagotavlja stalno strokovno pomoč pri poklicnem usmerjanju zaradi pravočasne preusmeritve v njihovi stokovni oziroma poklicni izobrazbi ali dopolnilnemu usposabljanju, ki ga zahteva razvoj OZD, pri prekvalifikacijah in zaposlitvah v primerih modernizacije proizvodnega procesa, preusmeritve poslovanja in drugih izboljšav v OZD oziroma v primerih, če njihovo delo v OZD ni več potrebno ali če organizacija v njeni sestavi neha delati pri razvijanju in upravljanju strokovnih znanj in izkušenj ter iskanju ustrezne zaposlitve. SIS za zaposlovanje (regionalno) upravlja 51. članska skupščina. Občinska konferenca delegacij Vrhnika bo v skupščino pošiljala (3) tri delegate izmed vseh delegacij.

X. Samoupravni sporazum o ustanovitvi območne vodne skupnosti za vodno območje Ljubljana—Sava

Delovni ljudje in občani se za organizirano, trajno in redno zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb po vodi in storitvah v zvezi z vodo, združujejo neposredno in po organizacijah združenega dela krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih z delavci v OZD, ki opravljajo vodnogospodarske storitve v SIS.

SIS za vodno gospodarstvo usmerja vodno gospodarstvo na osnovi dolgoročnih, srednjeročnih in letnih načrtih razvoja vodnega gospodarstva in zagotavlja njihovo izdelavo, zagotavlja in združuje finančna sredstva, potrebna za opravljanje nalog, opravlja posle upravljalca vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi, kakor tudi naravnih vodotokov in drugih naravnih recipientov ter vodnih zemljišč.

Območno vodno skupnost se ustanovi za 17 občin (Cerknica, Domžale, Grosuplje, Hrastnik, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec, Ribnica, Trbovlje, Vrhnika, Zagorje, Center, Bežigrad, Moste, Šiška in Vič).

Odprto pismo prizadetega občana

Tov. Zdene Mohar, stanujoč na Stari cesti 18 na Vrhniki, profesor telesne vzgoje na OŠ Janeza Mraka nam je poslal naslednje pismo s prošnjo, da ga objavimo v celoti in z upanjem, da bo nanj tudi dobil odgovor pristojnega organa.

»Leta 1971 sem pričel z gradnjo stanovanjske hiše v Sinji Gorici v skladu z vsemi predpisi in s potrebno dokumentacijo, v neposredni bližini, kjer je IUUV pričela z gradnjo nove opekarne. Kot vsaki graditelj, ki prične graditi z minimalnimi lastnimi sredstvi in z minimalnim krediti, sem tudi jaz počasi napredoval in hiša je bila pod streho jeseni 1972. Gradil in živel sem z vsakim kamnom, z vsako opeko, ki je bila vgrajena in že sem si predstavljal dom, ko mi ne bo več potrebno živeti pod tujo streho.

V jeseni 1972 pa me je kot strela z jasnega zadela vest, da se bo na zemljišču poleg mojega (ki pa je bil prvotno predviden le za individualno gradnjo) pričela graditi nova opekarne.

Moj današnji namen ni pisati o upravičenosti lokacije nove opekarne stališča preventivnega varstva naravnega okolja — v tem primeru Barja, za katerega se je veliko zavzemal tudi dr. Avguštin Lah, predsednik kulturnoprosvetnega zbora — pač pa o odnosu, na katerega naleti človek ob neodgovornem ravnanju nekaterih, ki delajo v imenu družbe in to prav danes, ko na vseh področjih poudarjamo pravice posameznika oziroma občana. Dolgo časa nisem vedel, kakšna usoda se kaže moji hiši; šele ko so delali raziskavo tal, so mi povedali (ime na ne bom navajal, ker za izvajanja nimam nobenega uradnega potrdila), da lahko neovirano delam naprej. To me je potolažilo, saj mi je lokacija zemljišča oziroma lega moje hiše dajala dovolj možnosti, da bi življenje moje družine potekalo primerno izolirano od sosednjega obrata.

Leta 1973 sem z gradnjo nadaljeval in predvideval sem, da se bom vselil v dograjeno hišo že 1974. Meseca junija pa so zahrneli stroji in pričel se je odkop gradbene jame za bodočo opekarne. Za pridobitev gradbenega dovoljenja si mora vsak graditelj pridobiti soglasje sosedov. Zavedam se, da bi bilo moje nasprotovanje gradnji opekarne nesmiselno, vendar pa bi moral dobiti določeno garancijo glede zaščitenosti ozračja, ropota, ozemlja. Prav tako tudi nisem bil obveščen o rušenju moje poti in o graditvi nove, ki pa je veliko

Slabša in za dovoz z osebnimi avtomobili povsem nemogoča. Ta nova dovozna pot pelje na severnem koncu za dober meter po mojem zemljišču. Nihče od odgovornih se tudi ni pozanimal o škodi, ki je nastala ob miniranju, saj je bil poškodovan žleb in sem moral zamenjati 40 komadov razbitih salonnitk.

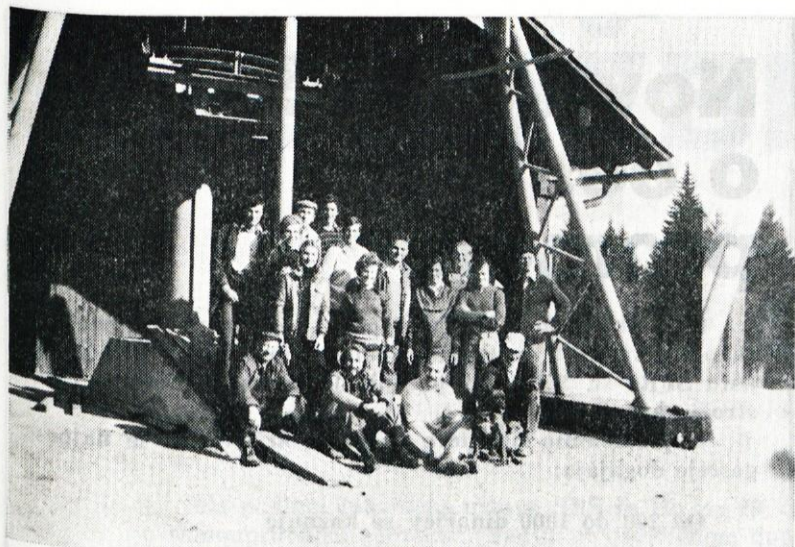
V začetku avgusta pa me je obiskal predstavnik IUUV ter mi ponudil odkup ali prestavitev na novo lokacijo, katero bi si sam izbral. Ne strah pred sedstvom s tovarno, ampak spoznanje, da bom moral slej ko prej proč, me je po posvetovanju z ženo prisililo, da sem pristal na postavitev nove hiše na lokaciji, ki bi mi odgovarjala. Iskal sem že primerno lokacijo, toda kako naj se odločim za nakup novega zemljišča, če nimam z IUUV še nič pravno urejenega! Med tem časom pa je bilo prodano že nekaj parcel, ki so se mi zdele primerne za gradnjo nove hiše. Sem res jaz dolžan skakati okoli IUUV in jih spraševati o odkupu hiše ali o možnostih, da gradim naprej!

Tako ravnanje IUUV smatram za popolno neodgovorno. V času, ko z deli nisem nadaljeval, pa se ves gradbeni material vrtočlavo draži (parket, ploščice, les, sanitarije); sam s svojo družino pa se še naprej stiskam v obupnih stanovanjskih pogojih — pet članska družina v enem prostoru in brez ustreznih higienskih pogojev. Tudi če bi z deli nadaljeval, se ne bi preselil še vsaj eno leto; če pa mi IUUV kupi novo zemljišče in bi z gradnjo pričel spomladi, bi se lahko selil komaj čez dve leti.

Takšno ravnanje pa se mi zdi neodgovorno tudi do družbe, saj bi bila cena veliko nižja, če bi IUUV uredila stvari v menoj že pred dvema leti. In če drugače ne morem nič doseči, se bom tudi jaz potrkal po prsih: res, da delam sedaj za sebe toda v preteklosti sem skoraj ves čas posvetil družbi. Sodeloval sem v petih mladinskih delovnih brigadah (od Brčkega do avtoceste) in sem si zaslužil spomenico MDB in bil trikrat udarnik. Dobil republiško priznanje mentorjev mladine. Cankarjevo plaketo, Priznanje ZTK ob 30. obletnici OF. Sem tudi član ZB in izhajam iz družine, ki je darovala žrtev med NOB za nove, boljše in pravičnejše odnose v družbi. Od družbe, ki jo v tem primeru predstavlja IUUV, pričakujem samo pošten in predvsem človeški odnos do mojega problema.»

Zdene Mohar

Naši smučarji na Ulovki

Program smučarjev

Smučarska sekcija ŠD Partizan je letos pripravila nekoliko razširjen program in upa, da ga bo v normalnih snežnih razmerah tudi realizirala.

Vodstvo sekcije se dobro zaveda kako velik pomen za nadaljnje delo ima neposredna bližina Ulovke z vsemi progami, novimi žicnicami in ugodnimi snežnimi razmerami. Vse te ugodnosti namerava s pridom uporabiti tako za dvig kvalitete ravni smučanja kot tudi za širjenje kroga ljubiteljev zimskega športa; to je približati možnosti zimske rekreacije čim večjemu številu občanov.

Ob tej priliki vodstvo smučarske sekcije meni, da je potrebno odgovoriti na zmotna mišljenja nekaterih posameznikov, ki so prikazovali gradnjo športno-rekreacijskega centra na Ulovki kot nesmiselno gospodarsko investicijo, katere uporabnik bo le manjši krog smučarjev.

Res je, da so prvi dali iniciativo vrhniški smučarji za izgradnjo smučarskega centra, samo gradnjo pa je vodil odbor sestavljen iz predstavnikov podjetij in sindikata. Že lanskoletna 14-dnevna zima pa je pokazala, da se ob primerni seznanjenosti in ob kvalitetnih uslugah za rentabilno poslovanje tega smučarskega centra ni potrebno bati.

Odbor smučarske sekcije, ki je sestavljen iz večih komisij (tekmovalne, rekreacijsko-množične, gospodarske, tehnične in komisije za skoke) ima namen razširiti število članov, s tem pa si ustvariti močnejšo moralno in materialno bazo.

Sekcija pa ima težave z vadi-teljskim in trenerskim kadrom zato bo skušala v tovrstne tečaje poslati čim več smučarjev, ki so bodisi že delali na teh področjih ali pa jih tovrstno delo veseli. Že lansko sezono je sekcija organizirala sodniški tečaj, ki ga je vodil tov. Guček. Izpit za smučarskega sodnika je opravilo 14 kandidatov. Vemo pa, da potrebujemo za dobro izpeljano alpsko tekmo (npr. v slalomu) na ravni republiških tekem za kategorizacijo najmanj 30. sodnikov.

V sekciji tekmuje približno 80 tekmovalcev v 12-tih kategorijah. Torej bi potrebovali za vsako vrsto vsaj enega va-

ditelja, dejansko pa nimamo nobenega. Pomagamo si deloma z učitelji telesne vzgoje na šolah, deloma pa s tekmovalci, ki so že prenehali tekmovali. Če pa k temu dodamo še najmanj 6 vaditeljev oziroma učiteljev smučanja, ki naj bi poučevali smučanje v semestralnih počitnicah v t.i. »šoli v naravi«, ob sobotah in nedeljah in nudili usluge ob žicnicah, vidimo, da so potrebe veliko večje kot pa nam ji bo uspelo rešiti.

Sekcija se zaveda, da lahko veliko pripomore pri popularizaciji svojega dela s tesnim sodelovanjem s Komunalnim stanovanjskim podjetjem, ki upravlja terene in žicnice. To sodelovanje naj bi se izražalo predvsem v tehničnih uslugah pri organizaciji raznih tekmo-vanj, pri bodočem oblikovanju terenov, pri določanju posameznih tekmovalnih, oziroma turističnih tras, pri postavljanju vrat, pri sestavljanju kadrov za gorsko reševalno službo itd. Prav tako bi bile sekciji v veliko pomoč sodobne merilne naprave last KSP, strojna obdelava posameznih prog, rezervacija terenov, posojanje palic, številčk, zastavic itd.

Svojo družbeno vlogo bo sekcija še povečala s sodelovanjem z Občinskim sindikalnim svetom, oziroma s posameznimi sindikalnimi organizacijami. Organizirala bo občinsko sindikalno prvenstvo in pomagala posameznim podružnicam pri organizaciji. Prav tako je pripravljena strokovno svetovati pri nabavljanju opreme za vsak kolektiv in seveda tudi posameznim občanom (Informacije lahko dobite vsak petek ob 18. uri v domu Partizan). Posebej pa je sekcija pripravila nekaj smučarskih filmov, ki jih bodo vrteli v osnovnih šolah, prav tako pa bodo predvajana tudi širši javnosti. Sekcija je že organizirala akcijo za čiščenje terenov na Ulovki. Vsako soboto dopoldan pa že dalj časa poteka suhi trening pionirjev.

Sekcija je od Temeljne telesno kulturne skupnosti že odbila 15.000 dinarjev, tako da ji za sam začetek denarnih sredstev ne bo primanjkovalo. Če pa k temu prištejemo še dobro voljo, rezultati ne morejo izostati...

Zdene Mohar

TTKS nam je pripravila program za zimo

Telesna kultura ima, kot vemo, različne pojavne oblike: telesno vzgojo, šport in športno rekreacijo. Bistvo telesno-kulturne dejavnosti pa je, da je zasnovana na največji skladnosti potreb in interesov najširšega kroga državljanov naše samoupravne socialistične družbe. Oblikovanje politike na področju telesne kulture je neodtujljiva pravica in dolžnost delovnih ljudi in občanov, ki morajo biti tudi njeni nosilci in uresničevalci. (»SZDL o telesni kulturi«)

In če je temu res tako, potem posvetimo nekaj odstavkov delovnim ljudem in občanom, ki se s telesno kulturo ukvarjajo. Pri tem mislim na vse tiste, ki so se od tekmovalnih vrst že poslovili in so aktivni na rekreacijskem področju. Prehod od rednega treniranja z namenom, da se na tekmovanju dosežejo kar najboljši rezultati, na namen, da treniranje prispeva le k boljšemu zdravju, ni lahek. Še težji pa je tisti začetek treniranja, ko se v neprestani borbi za denar in prestiž vsaj za nekaj ur tedensko posvetimo športni aktivnosti. Toda le za trenutek se spomnimo na zdravnike, ki nam neprestano svetujejo: »Hodi, teci, giblji se in ostal boš zdrav!«

Ta sestavek naj izzveni kot vabilo. Komisija za športno rekreacijo pri TTKS in Občinskem sindikalnem svetu sta se dogovorili, da vse tiste občane in delovne ljudi, ki se s športom aktivno ukvarjajo, povežemo v občinsko tekmovalne za najboljšo TRIM ekipo ali organizacijo. Tekmovanje naj bi se pričelo v treh športnih panogah: kegljanje, streljanje in šahiranje. To so športi, pri katerih ni potrebna velika fizična kondicija, niti vrhunsko znanje — še zlasti ne za uvrstitev v TRIM lige. Potrebno je le veliko dobre volje in želje po sprostivni. Tekmovanja bodo s svojimi člani vodili in organizirali: Kegljaški klub »Tenkist«, Občinska strelska zveza in Šahovsko društvo Vrhnika. V TRIM ligo se vključujejo ekipe Temeljnih organizacij združenega dela, Krajevnih skupnosti in organizacij socialistične mladine v krajevnih skupnostih. Razpise o sodelovanju v TRIM ligah so omenjene družbenopolitične skupnosti že dobile.

Poleg TRIM lig pa nameravamo čez zimo organizirati tudi smučarske preizkušnje za najmlajše in najstarejše. Pri tem ne bomo izpustili možnosti, da organiziramo smučarske tečaje za odrasle začetnike. Smučanje postaja oblika rekreacije, ki že zaradi časa samega — zima, zakajeni protori, centralno ogrevanje itd. — postaja nujno potreben šport.

Ne samo zaradi načrtovalcev in organizatorjev rekreacije, ampak zaradi vas samih, vas vabimo, da prisluhnete našim besedam in se vključite v TRIM akcijo v naši občini!

Na redni letni skupščini Zveze rezervnih starešin Slovenije junija letos je bilo podeljeno članu organizacije ZRVS Vrhnika tov. Stanku Pericu visoko priznanje »Zlata plaketa ZRVS«.

Priznanje se podeljuje najzaslužnejšim starešinam za uspešno delo v organizaciji, s posebnim poudarkom na delu v razširjanju in krepitvi organizacije v bazi.

Člani občinske organizacije ZRVS čestitamo tov. Pericu za zaslužen visoko priznanje.

Kaj je šah?

Danes pričanja Naš časopis objavljati novo redno šahovsko rubriko. Naš namen je, da bi šahovsko igro približali širokemu krogu bralcev ter vas seznanjali z najboljšimi domačimi in tujimi mojstri te stare in zanimive igre. Zelo radi bomo objavili tudi partije, ki ste jih odigrali vi, zato nam pišite, pošiljajte svoje partije in predloge, mi pa se bomo potrudili, da bodo najboljše tudi objavljene.

Karol Gradišnik

Velikokrat igramo šah, ne da bi sploh pomislili, kaj ta igra človeku daje. Pogosto nam pomeni res samo igro v pravem pomenu besede. Toda poskušajmo odgovoriti na vprašanje kaj šah je, čeprav se zavedamo, da vsakemu od nas ta staroindijska igra pomeni nekaj posebnega.

Šah je ena najstarejših in najbolj razširjenih iger na plošči. To je poseben način izražanja misli in idej, ki se kažejo v smiselnem gibanju figur na šahovnici. Idejna vsebina šaha kaže značaj in posebnosti ustvarjalne fanatazije in logike človeka. Šahovska igra vsebuje elemente kulturne sprostivne, igre, psihične rekreacije (masovni šah), intelektualnega športa (tekmovalni šah), znanosti (šahovska teorija) in umetnosti (estetska ustvarjalnost). Poleg tega je šah tudi zelo važno sredstvo vzgoje, ker blagodejno vpliva na človekovo psiho, na njegov um, značaj in voljo.

Jurij Averbah, ruski vele-mojster, je na vprašanje kaj je šah, odgovoril: »V svojem bistvu je šah dokaj različen; tako, da ga vsak lahko gleda iz svojega aspekta. Za nekoga je šport, za drugega umetnost, za tretjega znanost, za četrtega igra in razvedrilo, meni pa pomeni življenje.«

V prihodnji številki bomo že objavili nekaj partij, ki so jih odigrali naši veliki slovenski in jugoslovanski mojstri šaha. Za uvod pa objavljamo sliko enega najstarejših in najboljših šahistov, mojstra dopisnega šaha Karla Gradišnika, rojenega 1907, člana šahovskega društva Borovnica.

Naše organizacije združenega dela Jelka - obrat prehrambene industrije Droga Portorož

Pred nekaj dnevi sem obiskala delovno organizacijo Jelka — obrat, ki spada v sklop Prehrambene industrije Droga Portorož in se o vsem pogovarjala z inž. tov. Sašo Pretnar — šefom vrhniškega obrata ali kakor bi ji lahko tudi rekli z »dušo« tega obrata.

Začetki obrata »Jelka« segajo tja v leto 1948, ko je bil nacionaliziran manjši privatni obrat. V roke ga je vzela nato skupina 7 delavcev in pričeli so izdelovati eterična olja. Svoje proizvode so dobro prodajali zlasti na tujih tržiščih. Izdelovali so jelkino, smrekovo in borovo olje, nato pa še brinjevo in vzpredno s tem so kuhali tudi brinjevec. Dobro poslovanje v začetnih obdobjih nam ilustrira podatek, ko je v letu 1958 osem zaposlenih proizvedlo 19 milijonov dinarjev.

Po tem letu pa je nastopilo v proizvodnji slabše obdobje, saj je pričelo primanjkovati surovin in tudi kakovost teh se je znatno poslabšala; na domačem in tudi na tujih tržiščih ni bilo več tako velikega povpraševanja po njihovih proizvodih in spoznali so, da sami ne bodo vzdržali.

Vrhniška občina jim je takrat predlagala naj opuste predelavo eteričnih olj in se raje lotijo kakšne bolj donosne dejavnosti. Obrat je občino zaprosil za denarni kredit, toda ker niso našli skupnega jezika za sporazumevanje, so se pričeli dogovarjati in se tudi združili z Gosadom. Ta je razširil dejavnost in Jelka je pričela pošiljati na trg čedalje več čajev. V tem obdobju od 1961 do 1964 je bilo v obratu le 12 zaposlenih. Šele po združitvi Gosada, Solin in Začimbe pa se je tudi v vrhniški Jelki povečalo število zaposlenih na 40. (Po podatkih iz 31. 12. 1973 je bilo v vrhniškem obratu zaposlenih 41 delavcev). Danes pa obrat zaposluje 39 občanov; od tega le 4 moške, ostalo pa so ženske. V obratu imajo osem urni delavnik v dopoldanskem času, delavke pa se na prostovoljni bazi odločajo tudi za delo v popoldanski izmeni.

Delovna enota »Jelka« v glavnem predeluje in pakira domače čaje in čajne mešanice. Velik problem jim predstavlja ročna obdelava (že dalj časa se pogovarjajo o nakupu avtomatskega embalarnega stroja, kar pa predstavlja veliko investicijo) in pa pomanjkanje oziroma zastarelost prostorov. Že nekaj let se pogovarjajo z občinsko skupščino o novih obratih oziroma o lokaciji novih prostorov; bili so celo pripravljene sami investirati v adaptacijo in razširitev dosedanjega obrata, toda ker je to zemljišče namenjeno za zidanje stanovanjskih blokov, jim SO Vrhnika ni dovolila adaptacijo. Tako jim

ostaja samo upanje na boljše delovne pogoje oziroma na razširitev in avtomatizacijo strojne obdelave.

Kljub ročni proizvodnji pa izdelajo 35—40 komadov (zavoječkov) na minuto oziroma 400—500 ton čajev letno. Če bodo izpolnili letošnji plan, bo šlo iz njihovega obrata na tržišče nad 600 ton raznih domačih čajev.

Obrat dobiva surovine predvsem iz vzhodne Srbije, kamilice iz Vojvodine, lipo pa od vsepovsod. V obratu nekatere čaje še zmeljejo (npr. šipek), jih ročno zapakirajo in jih nato odpošiljajo v Drogo, od tam pa na tržišče.

Na tem mestu lahko tudi napišemo, da so delavke zadovoljne z delom samim in z odnosi v delovnem kolektivu. 25. avgusta letos so se plače zvišale v povprečju za 33%, saj znaša danes osnova 178 starih tisočakov, k temu pa moramo prišteti še dopustne norme in dodatek na stalnost in delovno povprečje.

Kanali informiranja med Drogo v Portorožu in vrhniško Jelko so povsem odprti. V centralnem delavskem svetu imajo dva svoja predstavnika, prav tako pa so tudi zastopani v Ko-

misijah za medsebojna delavska razmerja.

V obratu zelo aktivno deluje sindikat; ta je letos organiziral izlet na Veliko planino in preskrbel cenejšo ozimnico (vsak zaposlen je v ta namen prejel 150 ND).

Droga je letos praznovala 10. obletnico obstoja oziroma združitve podjetij »Začimba-Soline« in ljubljanskega »Gosada«. Na začetku je imela 680 zaposlenih, danes pa jih ima le približno 570 in se deli na 6 obratov; vrhniški obrat spada po številu zaposlenih in po proizvodnji med prvo polovico. Z 31. decembrom pa bodo osnovali 4 TOZD (Začimba — Portorož, Sudest — Gradišče, Soline, Jelka — Vrhnika ter Citrix ob Dravi z vsemi odkupnimi postajami).

To je bil le kratek zapis o naši Jelki, o njenem razvoju, njenih težavah in njenih uspehih. Res je, majhni so, skromni, toda delavni. Občutek imam, da zaradi njihove majhnosti in skromnosti na njih kar malo pozabljamo. Toda njihov pomen in uspešnost na tržišču je lahko prav tako velika kot uspešnost naših največjih podjetij.

Tanja Hrovatin

Novi načrti ZRVS

Ob začetku izvajanja jesenskega dela programa ZRVS je bila na pobudo občinskega odbora sklicana razširjena seja odbora, ki so se je udeležili razen članov odbora še predsedniki in tajniki osnovnih organizacij, predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter inštruktor pri Republiškem odboru ZRVS Pečulin Franc.

Predsednik občinskega odbora ZRVS Novinšek Lovro je v svojem poročilu orisal delovanje organizacije v letošnjem letu.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da so uspehi organizacije sicer zadovoljivi, vendar pa je potrebno delo v prihodnje še izboljšati. Zlasti so se prisotni zavzeli za načrtno kadrovanje v šole rezervnih vojaških stare-

Nova določila o cestnem prometu

S 1. oktobrom 1974 je stopil v veljavo novi Temeljni zakon o varnosti cestnega prometa, objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 17/74, ki predpisuje za vse koristnike cest strožje kazni.

Naj omenimo nekatere kazni za kršitve, ki se najpogosteje dogajajo:

Od 200 do 1000 dinarjev se kaznuje

— voznik, ki vozi ali poskuša voziti pod učinkom alkohola

Od 100 do 500 din se kaznuje

— voznik, ki v nočnem času vozi brez luči
— voznik, ki ne vozi po desni strani vozišča v smeri vožnje

Z denarno kaznijo 100 din se kaznuje

— voznik vprežnega vozila, ki ne vodi vozila, ki se premika po cesti, ali pa pusti vprežno vozilo na cesti brez nadzorstva

Z denarno kaznijo 50 din se kaznuje

— kolesar, voznik kolesa z motorjem in voznik motornega kolesa, ki med vožnjo pušča iz rok balanco, se drži za drugo vozilo, prevažna, vleče, ali potiska predmete, ki ga ovirajo pri vožnji ali pa spravlja v nevarnost druge udeležence v prometu

— kolesar, voznik kolesa z motorjem in voznik motornega kolesa, ki vozi drugo osebo in na vozilu nima za to posebnega sedeža

— voznik motornega kolesa in oseba, ki se vozita na motornem kolesu in nimata med vožnjo zunaj naselja varstvenega šlema

— pešec, ki hodi po vozišču na cesti, ki ima pločnik ali drugo za pešce namenjeno površino

Z denarno kaznijo 20 din se kaznuje

— pešec, ki brez potrebe postaja na vozišču ali hodi po njem tako, da s tem ovira ali preprečuje promet vozil
— pešci, ki ob slabi preglednosti ceste ne gredo drug za drugim
— pešec, ki zunaj naselja ne hodi ob levem robu vozišča v smeri hoje
— pešec, ki gre čez cesto izven prehoda za pešce, kjer so ti označeni
— pešec, ki pri prehodu čez cesto ovira promet vozil

KAJ JE VOZIL? To je vsako prevozno sredstvo, namenjeno za vožnjo po cesti, razen vozičkov brez motorja za slabotne in otroških prevoznih sredstev.

OPREMA KOLES: Na kolesu mora biti ena bela ali rumena luč na prednji strani in en odsevnik rdeče barve na zadnji strani kakor tudi en odsevnik rumene ali oranžne barve na vsakem pedalu.

OPREMA VPREG: Na vprežnem vozilu mora biti najmanj ena bela in rumena luč na sprednji strani in najmanj ena rdeča luč na zadnji strani vozila ali pa samo ena svetilka, ki je izdelana tako, da se s prednje strani vozila vidi bela ali rumena luč, z zadnje strani vozila pa rdeča luč. Če je na vprežnem vozilu ena luč na sprednji strani, druga pa na zadnji strani, morata biti nameščeni na vzdolžni osi vozila ali na njegovi levi strani. Če pa je na vprežnem vozilu ena sama svetilka mora biti ta nameščena na njegovi levi strani. Vprežno vozilo mora imeti na svoji zadnji strani tudi dva simetrično nameščena odsevnika rdeče barve.

Pri vseh navedenih kršitvah, ki imajo za posledico povzročitev prometa nesreče, so seveda kazni še strožje.

šin, prav tako pa tudi v redne vojaške šole. Organizacija je doslej na to področje vse premalo posegala. Precejšnjo pozornost so razpravljalci posvetili stališču, da si mora organizacija prizadevati za vključevanje v Zvezo komunistov tistih svojih članov, ki so zavestno in požrtvovalno sodelovali v akcijah organizacije. Nadalje je bilo dogovorjeno, da se vsi komunisti v organizaciji povežejo v aktiv, ki mora postati gonilno jedro vseh akcij občinske organizacije.

Na kraju so se prisotni zavzeli za še boljše povezovanje z drugimi družbeno-političnimi organizacijami, za krepitev informativne dejavnosti ter razširitev števila naročnikov »Naše obrambe«, zlasti med člani ZRVS, čeprav je med njimi že 95% naročnikov. Prav tako je bilo sklenjeno, da se v knjižnici na Vrhniki zagotovi nekaj prostora, kjer bodo vsem občanom na razpolago knjige z vojaško tematiko.

J. Ž.

DRUŽBENI DOGOVOR

osnutek

Na podlagi 143. člena ustave SRS in 11. ter 29. člena zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke, sklepajo

1. Temeljne organizacije združenega dela,
2. Samoupravne interesne skupnosti,
3. Skupščina občine Vrhnika,
4. Občinski svet Zveze sindikatov Vrhnika,
5. Občinska konferenca SZDL Vrhnika,

naslednji

DRUŽBENI DOGOVOR

O skupnih izhodiščih, merilih in postopkih za uresničevanje nalog, ki zadevajo splošno in skupno potrošnjo, politiko socialne varnosti in življenjske ravni delavcev v občini Vrhnika.

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

S tem družbenim dogovorom podpisnice za območje občine Vrhnika sporazumno določajo in usklajujejo zlasti:

1. osebno, skupno in splošno porabo z družbenoekonomskimi cilji občine Vrhnika,
2. osnove in merila za določanje tiste višine OD in tistega obsega drugih pravic, s katerimi se zagotavlja socialna varnost in stabilnost delavcev, ki je odvisna od splošnih razmer v občini Vrhnika, to je razmer okolja, v katerem delavci delajo in živijo, ki odločilno vplivajo na njihovo socialno varnost in varnost njihovih družin,
3. osnove in merila za oblikovanje, uporabo in delitev sredstev za skupne potrebe,
4. osnove za zagotavljanje sredstev za uresničevanje politike življenjske ravni na območju občine v skladu s programom družbenega razvoja občine Vrhnika,
5. osnove za samoupravne sporazume interesnih skupnosti,
6. postopek sklepanja in sprejemanja družbenega dogovora.

2. člen

Za realizacijo ciljev iz prejšnjega člena se podpisnice zavezujejo sprejeti obveznosti, in sicer:

1. Skupščina občine

— je pobudnik in izvajalec postopka za sklenitev družbenega dogovora o obsegu in načinu financiranja (stopnjah) skupne in splošne porabe ob upoštevanju določb tega družbenega dogovora,

— v primeru kršitev bo skladno z določbami tega dogovora predlagala ustreznemu organu, pristojnemu po tem dogovoru, ukrepe.

2. Občinski svet Zveze sindikatov

si bo prizadeval za take rešitve, ki bodo omogočale:

- usklajeno rast družbenega standarda delavcev in njihovih družin,
- uravnavanje socialnih razlik,
- čimpopolnejše in objektivno informiranje delavcev v združenem delu,
- učinkovito spremljanje izvrševanja tega družbenega dogovora.

3. Občinska konferenca SZDL

se bo v svoji aktivnosti zavzemala predvsem za:

- hitreje in popolnejše ustavno organiziranje samoupravnih interesnih skupnosti, tako da bodo v njih resnično zastopani delovni ljudje v združenem delu,
- uresničevanje popolnosti informiranja, da bodo samoupravne interesne skupnosti pravočasno zagotovile javno razpravo o svojih programih.

4. Temeljne organizacije združenega dela

bodo zagotavljale uresničevanje ciljev tega družbenega dogovora, pri tem pa bodo še posebej:

— sodelovale pri sprejemanju programov dela samoupravnih interesnih skupnosti in sklepanju dogovorov o obsegu financiranja le-teh,

— preko svojih delegatov spremljale realizacijo tega dogovora in dogovora o obsegu in načinu financiranja skupne in splošne porabe,

— zagotavljale v okviru določb tega dogovora sredstva za dogovorjeno socialno varnost in življenjsko raven delavcev.

5. Samoupravne interesne skupnosti

bodo zaradi realizacije načela menjave dela:

— pripravile programe dela in vodile postopek za sklepanje samoupravnih sporazumov o teh programih ter združevanju sredstev za njihovo uresničevanje,

— zagotovile popolno informiranje delovnih ljudi o realizaciji teh programov in uporabi sredstev,

— skrbele za racionalno porabo sredstev, ki so jih delavci v združenem delu zagotovili za realizacijo sprejetih programov.

II. UGOTAVLJANJE IN DELITEV DOHODKA

3. člen

Podpisniki tega dogovora ugotavljajo dohodek s periodičnimi obračuni in z letnim zaključnim računom. Doseženi dohodek delijo samostojno v skladu s svojimi notranjimi samoupravnimi akti, le ti pa morajo biti usklajeni z določili tega dogovora.

4. člen

Podpisniki tega dogovora določajo osnove in merila za delitev dohodka v cilju zagotavljanja

— akumulativnejšega delitvenega razmerja pri večjem dohodku,

— odvisnosti gibanja sredstev za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delavcev od doseženih rezultatov,

— večjega interesa delovnih ljudi za dobro gospodarjenje.

5. člen

Podpisniki tega dogovora s svojim gospodarskim načrtom zagotavljajo razmerje delitve sredstev na del za zadovoljevanje osebnih potreb združenega dela družbenih potreb ter na del, ki pomeni razširitev materialne osnove združenega dela.

6. člen

Temeljne in druge organizacije združenega dela ter delovne skupnosti zagotavljajo s prispevki iz dohodka sredstva za financiranje naslednjih samoupravnih skupnosti:

1. Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja za:
  - a) skupnosti zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja,
  - b) skupnosti za zaposlovanje,
  - c) nesreče pri delu in benificirana doba,
  - c) valorizacija pokojnin.
2. Izobraževalne skupnosti Slovenije in posebnih izobraževalnih skupnosti
3. Raziskovalne skupnosti Slovenije

S posebnim samoupravnim sporazumom se določijo stopnje prispevka in zaradi specifičnosti prispevkov diferenciranost letih, glede na vir in namen.

III. IZHODIŠČA ZA REALIZACIJO NALOG, KI ZADEVAJO SPLOŠNO IN SKUPNO POTROŠNJO

7. člen

Podpisnice tega družbenega dogovora se dogovarjajo, da bo skupna in splošna poraba naraščala skladno s porastom družbenega proizvoda v občini.

Udeleženci dogovora bodo usklajevali svoje programe po principu solidarnosti ob upoštevanju dogovorjenih prioritarnih nalog.

8. člen

V samoupravnih interesnih skupnostih bodo delavci in delovni ljudje sklepali samoupravne sporazume o programih in združevanju sredstev za njihovo uresničevanje.

9. člen

Samoupravni sporazum iz prejšnjega člena obsega zlasti:

- programe dela interesne skupnosti in finančno konstrukcijo za realizacijo tega programa,
- vire, osnove in merila z zakonom in tem dogovorom opredeljenih sredstev in njihov obseg,
- ukrepe za zagotovitev realizacije sporazuma in organe ter ukrepe, ki bodo zagotavljali dosledno uresničevanje le-tega,
- organe, ki odločajo o sporih in sankcijah za kršitelje sporazuma.

10. člen

V postopku samoupravnega sporazumevanja in uresničevanja nalog s področja skupne in splošne potrošnje je treba zagotoviti:

- objektivno in popolno informiranje delavcev in delovnih ljudi o programih samoupravnih interesnih skupnosti,
- primerno organizirano javno razpravo o predlogih programov,
- učinkovito usklajevanje stališč udeležencev sporazumevanja in dogovarjanja.

11. člen

Program samoupravne interesne skupnosti, ki mora zasledovati uresničevanje potreb in interesov delovnih ljudi obsega predvsem:

- temeljne naloge interesne skupnosti, s posebno opredelitvijo nalog, ki bodo zagotavljale pokrivanje družbenih potreb in kontinuiran ter kvaliteten razvoj posameznega področja,
- najprimernejšo obliko in delitev dela.

12. člen

Podpisniki tega dogovora se sporazumejo, da bodo zaradi uresničevanja ustavnega načela svobodne menjave dela ob upoštevanju enakopravnosti in družbenoekonomskega položaja delavcev v sferi družbenih dejavnosti pri določanju cene za obseg in kakovost predvidenega in zahtevanega dela upoštevali predvsem:

- potrebna sredstva za osebne dohodke in skupno porabo po veljavnih samoupravnih sporazumih,
- materialne stroške po dogovorjenih normativih,
- amortizacijo najmanj v višini zakonskih obveznosti,
- zakonske in samoupravne sprejete obveznosti,
- načela za usklajevanje, ki bi nastalo zaradi nepredvidenih povečanj cen materiala in storitev,
- druga dogovorjena merila.

13. člen

Podpisniki tega dogovora se sporazumejo, da se s prispevki iz osebnega dohodka delavcev financirajo dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti, ki jih ustanovijo delovni ljudje in občani občine Vrhnike.

14. člen

Prispevke iz prejšnjega člena plačujejo tudi občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo dejavnost in se jim ugotavlja dohodek.

Občani, katerim se dohodek ne ugotavlja, plačujejo le prispevke za financiranje. Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije in skupnosti zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja.

15. člen

Delovni ljudje in občani združujejo skladno s samoupravnim sporazumom interesnih skupnosti, ki jim zagotavlja zadovoljevanje dogovorjenih potreb in interesov oziroma uporabo storitev takole:

- skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, skupnosti zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja ter republiški skupnosti otroškega varstva na območju, kjer je sedež TOZD ali druge organizacije združenega dela, kjer delavec združuje svoje delo oziroma na območju, kjer imajo občani registrirano svojo dejavnost,
- drugim samoupravnim interesnim skupnostim na območju katerih imajo občani svoje stalno prebivališče, če delavec oziroma občan nima stalnega prebivališča na območju samoupravne interesne skupnosti, plačuje tam, kjer stalno živi njegova ožja družina.

16. člen

Osnova za obračun prispevkov dogovorjenih s samoupravnim sporazumom je bruto OD delavca, v nadaljem besedilu OD.

17. člen

Delovni ljudje iz 10. člena tega dogovora plačujejo prispevke iz tega dela doseženega dohodka, ki se šteje za OD, če ni za posamezne prispevke dogovorjena drugačna osnova.

18. člen

Prispevke, ki se plačujejo iz OD delavcev, obračunavajo in vplačujejo temeljne in druge organizacije združenega dela, organi in delovne skupnosti ter zasebniki iz OD delavcev.

Temeljne in druge organizacije združenega dela, organi in zasebniki obračunavajo in vplačujejo med letom akontacijo po stopnjah, kjer ima organizacija, organ ali zasebnik svoj sedež.

Dokončni obračun prispevkov iz 11. člena se opravi ob zadnjem izplačilu OD s tem, da se neplačane akontacije poračunajo.

19. člen

Prispevke, ki jih iz OD plačujejo drugi občani (razen prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevka za zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje), obračunavajo in realizirajo za davčne zadeve pristojni upravni organi po postopku, kot je predpisan za davke.

20. člen

Temeljne in druge organizacije združenega dela, organi in delovne skupnosti plačujejo prispevke ob dvigu sredstev za izplačilo OD, zasebni delodajalci v 7 dneh po izplačilu OD, občani zase pa v rokih, kot plačujejo davek od dejavnosti.

21. člen

Temeljne in druge organizacije združenega dela plačujejo v skladu s 6. členom prispevek za financiranje dejavnosti izobraževalne skupnosti, posebnih izobraževalnih skupnosti in raziskovalne skupnosti SR Slovenije, v okviru plačevanja davka in dohodka TOZD.

Prispevna stopnja za obračun tako, da se upoštevajo vse odbitne postavke od celotnega dohodka, skladno z 11. in 12. členom zakona o davku in dohodku TOZD.

Občani, ki z osebnim delom in lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost in se jim ugotavlja dohodek, plačujejo prispevke po tem členu od osnove, od katere plačujejo davek iz dejavnosti.

22. člen

Prispevek za financiranje dejavnosti, ki jih opravljajo: Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije za:

- a) primer nesreče pri delu,
- b) poklicne bolezni in
- c) zavarovalno dobo s povečanjem.

Skupnost zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja za:

- a) nesreče pri delu,
- b) obolenja za poklicne bolezni.

Skupnost za zaposlovanje.

Obračunavajo in plačujejo temeljne in druge organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki izplačujejo OD in zasebniki in občani, ki z osebnim delom samostojno opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost.

Osnova za obračun prispevka je OD.

Občanom, ki z osebnim delom samostojno opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost in se jim dohodek ne ugotavlja, prispevka iz 3. alineje ni treba plačevati, osnova za obračun prispevka iz 1. in 2. alineje pa je zavarovalna osnova.

23. člen

Prispevek za financiranje skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije za tekoče letno valorizacijo pokojnin plačujejo temeljne in druge organizacije združenega dela, ki so zavezanci za davek iz dohodka.

Osnova za obračun prispevka iz prejšnjega odstavka so sredstva poslovnega sklada (brez tujih sredstev) zavezanca, ki ga je izkazal v zaključnem računu za preteklo leto, zmanjšana za obračunana sredstva obveznega posojila za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko nezadostno razvitih republik in avtonomne pokrajine in sredstva kot posojilo skladom skupnih rezerv.

24. člen

Temeljne in druge organizacije združenega dela, podpisnice tega dogovora, ki ugotavljajo dohodek po zakonu o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v TOZD, krijejo prispevke iz dohodka po določbah tega zakona (drugi odstavek 11. člena).

Drugi zavezanci po tem dogovoru plačujejo prispevke iz sredstev, namenjenih za njihovo dejavnost.

25. člen

Podpisniki dogovora se obvezujejo, da bodo tekoče izpolnjevali obveznosti, sprejete s tem dogovorom, in sicer tako, kot določa ta dogovor s tem, da so to akontacije prispevkov, dokončni obračun za tekoče leto pa se opravi po zaključnem računu za tekoče leto.

IV. OSNOVE IN MERILA ZA DOLOČANJE TISTE VIŠINE OD IN OBSEGA PRAVIC, S KATERIMI SE ZAGOTAVLJA SOCIALNA VARNOST IN STABILNOST DELAVCEV

1. Najnižji osebni dohodek

26. člen

Podpisniki dogovora se sporazumejo, da naj v občini Vrhnika znaša najnižji osebni dohodek delavca, ki dela poln delovni čas in dosega normalen delovni uspeh, najmanj 60 % povprečnega

mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, ki ga ugotovi in objavi zavod SRS za statistiko.

Ta najnižji OD ni istoveten z zakonsko zagotovljenim najnižjim OD.

2. Nadomestilo OD za čas bolezni

27. člen

Zaradi zagotovitve zavarovanja socialne varnosti se podpisniki tega dogovora zavezujejo, da bodo v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela, delovnih skupnosti in organih določili nadomestilo OD za čas bolezni do 30 dni, ki ne bo nižje od 90 % povprečnega mesečnega neto OD delavca. Osnova za izplačilo nadomestila je povprečni mesečni OD zadnjih treh mesecev.

3. Nadomestilo za ločeno življenje

28. člen

Podpisniki dogovora se sporazumejo, da znaša nadomestilo za ločeno življenje največ 1.000.— din na mesec. Zavzemali se bodo za takšno ureditev v samoupravnih splošnih aktih, da bo zagotovljeno:

- terenski dodatek in nadomestilo za ločeno življenje se med seboj izključujeta,
- če je bilo delavcu ponujeno družinsko stanovanje, ni več upravičen do nadomestila za ločeno življenje.

4. Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela

29. člen

V samoupravnih splošnih aktih bodo podpisnice dogovora zahtevale takšno opredelitev, da se:

- delavcu lahko povrnejo stroški za prevoz na delo in z dela na določeni relaciji tako, da delavec prispeva mesečno najmanj 20.— din,
- tam, kjer ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, lahko obračunavajo stroške prevoza na delo in z dela, vendar ne več kot 0,40 din za kilometer,
- upravičenost nadomestila mora v vsaki OZD ugotoviti pristojni organ.

5. Regres za prehrano med delom

30. člen

Da se zagotovi čimbolj organizirana prehrana delavcev med delom, se podpisnice tega dogovora sporazumejo, da bo v samoupravnih splošnih aktih kot regres za prehrano med delom priznavali 100.— din mesečno s tem, da se znesek ne more izplačevati v gotovini.

Enak regres za prehrano prejemajo tudi učenci v gospodarstvu, dijaki in študenti na praksi, torej vsi, ki delajo v OZD in drugih organizacijah.

6. Nagrade študentom in dijakom ter nagrade učencem v gospodarstvu

31. člen

Podpisniki tega dogovora se sporazumejo, da nagrade študentom in dijakom ter nagrade učencem v gospodarstvu ne bodo nižje od 20 % in ne višje od 60 % povprečnega mesečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu.

7. Odškodnina racionalizatorjem, novatorjem avtorjem izboljšav

32. člen

Zaradi organiziranega pospeševanja inventivne dejavnosti svojih delavcev kot osnove stalnega družbenega in lastnega tehnološkega ter poslovnega napredka, podpisniki tega dogovora vztrajajo na tem, da se v samoupravnih splošnih aktih OZD in drugih organizacijah posebej opredeli pospeševanje iznajditeljske in novatorske dejavnosti.

Podpisnice se bodo zavemale, da se v aktih OZD določijo kriteriji za izračun odškodnin avtorjem.

8. Namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo

33. člen

V občini Vrhnika znašajo namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo najmanj 6 % od bruto OD organizacije združenega dela.

9. Izobraževanje

34. člen

Za družbenoekonomsko, politično in strokovno usposabljanje ob delu, za pridobitev poklicne izobrazbe in prekvalifikacije, študijske in za druge namene bodo podpisnice skladno z lastnimi splošnimi akti izločale in uporabljale najmanj 1,5 % od bruto OD.

10. Oblikovanje družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe

35. člen

Sredstva sklada skupne porabe bodo podpisnice sporazuma oblikovale tako, da le-ta ne bo presegal višine povprečnega mesečnega neto OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu pomnoženega s številom delavcev v DO in da bo v sklad skupne porabe razporejeno najmanj toliko sredstev, da lahko krijejo izdatke za regres za letni dopust.

V tako oblikovana sredstva pa ne spadajo sredstva za:

- stanovanjsko gradnjo,
- za gradnjo počitniških domov in rekreacijskih objektov ter njihovo vzdrževanje,
- preventivno zdravstveno varstvo,
- odpravnino,
- otroško varstvo,
- humanitarne, kulturno-prosvetne in športne rekreativne namene,
- pomoč družinam delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu,
- druge podobne namene.

11. Regres za letni dopust

36. člen

Podpisniki dogovora se obvezujejo, da v občini Vrhnika ne bo delavca, ki bi dobil manjši regres kot 600.— din in ne več kot 900.— din.

V prejšnjem členu določeni regres pripada tudi učencem v gospodarstvu.

12. Solidarnostne pomoči

37. člen

Podpisniki se dogovorijo, da bodo razvijali in uveljavili oblike solidarnostne pomoči pri tem pa zahtevali, da se v samoupravnih splošnih aktih kot solidarnostno pomoč opredeli:

- a) pomoč družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu v višini pogrebnih stroškov po računu pristojnih organizacij,
- b) pomoč ob smrti v ožji družini in v primeru daljše bolezni delavca s tem, da takšna pomoč ne more znašati več kot en povprečni neto OD zaposlenih v OZD v preteklem letu,
- c) enkratno pomoč ob elementarnih nesrečah ali požarih, ki so prizadeli delavca in njegovo družino,
- č) enkratne letne obdaritve upokojencev,
- d) enkratne pomoči ob nastanku težje invalidnosti,
- e) druge solidarnostne pomoči.

Predlog z obrazložitvijo za solidarnostno pomoč poda pristojnemu samoupravnemu organu združenega dela IO OOS, razen pod točko a.

13. Odpravnina

38. člen

Odpravnina ob odhodu delavca v pokoj znaša najmanj dva in največ tri povprečne mesečne neto osebne dohodke na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu. Enak znesek gre ob smrti delavca najožji družini umrlega. Podpisniki tega dogovora določijo v samoupravnih splošnih aktih kriterije in pogoje za pridobitev pravice do odpravnine.

14. Nagrade ob delovnih jubilejih

39. člen

Pri dodeljevanju nagrad ob delovnih jubilejih se podpisnice dogovorijo, da v samoupravnih splošnih aktih določene nagrade ne bodo presegle dogovorjenih zneskov:

- za 10 let delovne dobe v isti delovni organizaciji en povprečni neto OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu,
- za 20 let delovne dobe v isti delovni organizaciji 1,5 povprečnega neto OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu,
- za 30 let delovne dobe v isti delovni organizaciji 2 povprečna mesečna neto OD dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu.

Kaj se šteje za dobo (delovno) v isti delovni organizaciji in konkretno višino ter obliko nagrade, določijo podpisnice v svojem samoupravnem splošnem aktu.

V. ORGANI DRUŽBENEGA DOGOVORA

40. člen

Udeleženci dogovora so sporazumni, da se kot najvišji organ formira Zbor delegatov udeležencev družbenega dogovora.

41. člen

Zbor delegatov je sestavljen tako, da vsaka udeleženka tega dogovora vanj delegira enega člana.

Zbor vodi predsednik, sekretarja izvolijo delegati na svojem prvem sestanku.

42. člen

Pristojnosti zbora delegatov so:

- obravnava usklajenosti gibanj splošne in skupne porabe v skladu z družbenim dogovorom ter udeležencem predlaga ukrepe za usklajevanje splošne in z gibanjem v gospodarstvu,
- obravnava in spremlja uresničevanje postavk in smernic občinskega družbenega plana, ki zadevajo splošno in skupno potrošnjo ter predlaga ustrezne ukrepe,
- obravnava in spremlja politiko socialne varnosti in življenjske ravni delavcev ter udeležencem predlaga ukrepe,
- na predlog skupne komisije obravnava kršitev tega dogovora in sprejema ukrepe za kršitev.

Skupna komisija za spremljanje realizacije dogovora in ugotavljanje kršitev

43. člen

- Zbor delegatov na svoji prvi seji izvoli skupno komisijo, katere naloge so:
- neposredno spremlja uresničevanje določb tega dogovora in ugotovitve sporoča zboru delegatov s predlogom za ukrep,
  - ugotavlja kršitve tega dogovora ter zboru delegatov skupno s svojimi ugotovitvami posreduje tudi predlog ukrepa zoper kršitelja,
  - opravlja druge zadeve, za katere jo zadolži zbor delegatov.

Skupna komisija šteje 7 članov s tem, da so iz TOZD izvoljeni 3 člani.

VI. POSTOPEK ZA SPREJEM DRUŽBENEGA DOGOVORA

44. člen

Glede na to, da je občinski svet Zveze sindikatov v občini Vrhnika predlagatelj tega dogovora, le-ta pošlje predlog za sklenitev dogovora vsem udeležencem.

Udeleženci morajo v 30 dneh od dneva, ko so predlog prejeli, le-tega obravnavati ter sporočiti predlagatelju svojo odločitev o tem, ali se vključujejo v postopek.

45. člen

Pismenemu sporočilu priključijo svoje mnenje ali svoje predloge k predlogu dogovora.

Po izteku 30 dni skliče Občinski svet Zveze sindikatov v občini Vrhnika delegate udeležencev, ki so se odločili vključiti v postopek.

46. člen

Zbor delegatov je sklepčen in se konstituira, če so na njem prisotni delegati večine udeležencev, ki so se odločili vključiti v postopek.

Zbor delegatov imenuje skupno komisijo iz 40. člena tega dogovora, ki v tej fazi skrbi za:

- organiziran in usklajen postopek oz. potek dogovarjanja,
- na podlagi stališč zbora delegatov in pripomb ter predlogov posameznih udeležencev pripravi predlog dogovora ter ga pošlje v razpravo in odločanje vsem udeležencem dogovarjanja.

47. člen

Morebitne pripombe in predloge s predlogom dogovora pošiljajo udeleženci skupni komisiji najpozneje v 45 dneh od dneva, ko so sprejeli predlog.

Šteje se, da udeleženec dogovora nima pripomb, če v roku, določenem v prvem odstavku tega člena, ne odgovori skupni komisiji.

48. člen

Družbeni dogovor je sklenjen, ko ga sprejme večina vseh delavcev v TOZD oziroma največji organi upravljanja udeležencev in ga podpiše za podpis pooblaščen delavec.

Podpisani dogovor s sklepom pošlje skupni komisiji, ki ugotovi ali je sprejet v enakem besedilu, o čemer obvesti ostale udeležence.

VII. POSTOPEK ZA UGOTAVLJANJE KRŠITEV, VRSTE SANKCIJ IN POSTOPEK ZA IZREKANJE SANKCIJE

49. člen

Postopek za ugotavljanje kršitev tega dogovora lahko prične katera koli udeleženka dogovora, če meni, da je katera od udeleženk kršila določbe tega dogovora.

50. člen

Predlog za uvedbo postopka za ugotavljanje kršitve se s pismeno obrazložitvijo pošlje skupni komisiji iz 40. člena tega dogovora, ki mora o zahtevi za uvedbo postopka odločiti v 30 dneh po prejemu predloga. Če skupna komisija meni, da niso podani razlogi za uvedbo postopka, o tem obvesti predlagatelja.

Če predlagatelj ni zadovoljen z odločitvijo skupne komisije, sme zahtevati obravnavo predloga na zboru delegatov.

51. člen

Kolikor komisija ugotovi upravičenost zahtevka, ugotovi in pripravi vse potrebno gradivo ter ga s svojim predlogom o ukrepu pošlje v obravnavo in odločanje zboru delegatov.

52. člen

Zbor delegatov mora odločiti o predlogu komisije v 45 dneh, ko je dobil gradivo.

VIII. VRSTE SANKCIJ

53. člen

Zbor delegatov lahko sklepa in izreče zoper kršilca tega dogovora naslednje ukrepe:

1. opomin,
2. javni opomin,
3. izključitev iz dogovora.

Javni opomin in izključitev iz dogovora se objavita v sredstvih javnega obveščanja.

IX. POSTOPEK ZA SPREMEMBE TEGA DOGOVORA

54. člen

Vsaka udeleženka tega dogovora sme s pismeno obrazložitvijo predlagati spremembo določil tega dogovora.

Roki in postopek za sprejem se analogno uporabljajo tudi za spremembe, razen za spremembe dogovorjenih zneskov v tem dogovoru. Le-te spremembe potrdi pristojni samoupravni organ podpisnic tega dogovora.

X. KONČNA DOLOČILA

55. člen

Ta družbeni dogovor in samoupravni sporazum, ki ga podpisnica podpiše znotraj dejavnosti, tvorita skupni temeljni akt o merilih razporejanja dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke.

56. člen

V primeru, če so si določila tega družbenega dogovora in samoupravnega sporazuma, ki ga podpisnica podpiše znotraj dejavnosti, v nasprotju, se upoštevajo določila samoupravnega sporazuma, ki ga je podpisnica podpisala znotraj dejavnosti.

57. člen

Ta družbeni dogovor se objavi v posebni prilogi glasila Naš časopis.

DRUŽBENI DOGOVOR

osnutek

Predstavljamo vam krajevno skupnost Drenov grič

Naša rubrika »Predstavljamo vam krajevno skupnost« se počasi, a vztrajno izteka in kot eno zadnjih vam predstavljamo KS Drenov Grič.

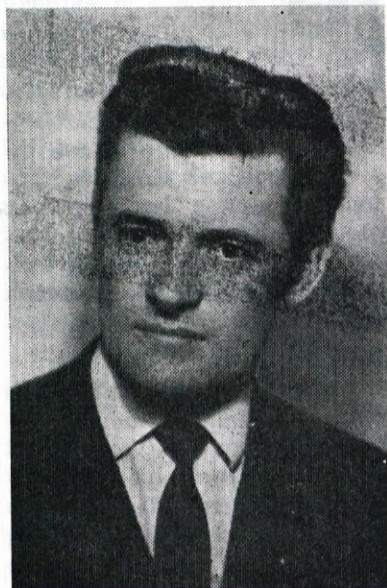
Obiskala sem jih in ker se z vsakim posameznim občanom pač ne morem pogovarjati o vsem, kar je za njih pomembnega, sem po naši stari navadi poiskala kar predsednika KS tov. Bajc Angela, kateremu so zaupali funkcijo predsednika letos spomladi. Tov. Bajc je zaposlen v Ljubljani in sicer kot trgovski poslovodja. Je delegat OK SZDL in aktiven gasilec. Funkcijo tajnika pa v KS opravlja tov. Miran Kržmanc, 24-letni kemijski tehnik.

KS Drenov Grič meji na KS Sinjo Gorico, Bevke, Ligojno in Log. Šteje približno 450 prebivalcev in meri kakih 5 km². KS sestavljata le dva večja zaselka; to sta Drenov Grič in Lesno brdo.

Struktura prebivalstva je podobna strukturi drugih prav tako manjših KS. Imajo dva obrtnika, nekaj velikih kmetov, ostali pa so manjši kmetje in polkmetje. KS Drenov Grič nima lastne industrije, zato se prebivalci zaposlujejo na Vrhniki, kamor se jih vozi približno 30, ostali pa v Ljubljani.

V tej rubriki vedno pišemo o dejavnostih posamezne KS; o nalogah, ki so si jih zadali, o tistih, ki so jih že izpolnili in o tistih, ki jih še nameravajo. Trenutno najpomembnejša in tudi najbolj pereča naloga KS je rekonstrukcija in postavitve novega transformatorja v naselju Lesno brdo, saj prebivalci zaradi preslabe napetosti ne morejo uporabljati niti električnih gospodinjskih pripomočkov. Na Drenovem Griču so zgradili transformator že leta 1968 s sofinanciranjem vseh prebivalcev v KS. Tako so tudi letos organizirali samoprispevek v celotni KS v dogovoru s Skupščino občine Vrhnika in Elektro Ljubljana. Prispevek občanov je znašal 50, 70 ali pa 120 starih tisočakov v vsakem gospodinjstvu. Prispevala pa sta tudi Sklad za sofinanciranje dejavnosti KS in Komunalno stanovanjsko podjetje z 20 stari milijoni.

V pogodbi med KS Drenov Grič, skladom za sofinanciranje dejavnosti KS in Komunalnim stanovanjskim podjetjem Vrhnika je bilo sklenjeno, da bo denar nakazan najkasneje do 15. 8. 1974. Vendar pa je bila omenjena vsota nakazane šele konec oktobra 1974 in tako kljub pogodbi o datumu pričetka rekonstrukcijskih del na električnem omrežju in izgradnji transformatorja se dela letos ne morejo pričeti. Po sklepu konference KS in Elektro Ljubljana se bodo dela pričela spomladi, v primeru mile zime pa bodo pričeli že v zimskih mesecih. Vse te zamude pa so pri prebivalcih povzročile veliko nezadovoljstvo in to celo do

Predsednik KS Drenov Grič Bajc Angel

tolikšne mere, da so nekateri zahtevali denar nazaj.

Kljub velikim naporom, ki jih je KS vložila v priprave na rekonstrukcijo električnega omrežja pa so na Drenovem Griču letos obnovili Gasilski dom. Pri adaptaciji jim je pomagala Skupščina občine, ki je prispevala nad 6 starih milijonov dinarjev, ostalo pa so prispevali vaščani in gasilci z denarnimi sredstvi in pa s prostovoljnimi udarniškim delom. Ob tej priliki se KS zahvaljuje Skupščini občine Vrhnika in pa vsem vaščanom in gasilcem, ki so kakorkoli pomagali pri obnovitvi Gasilskega doma. Poleg same adaptacije Gasilskega doma pa se izredna aktivnost drenovskih gasilcev kaže tudi v tem, da so v zadnjih treh letih kupili nov gasilski avto in motorno brizgalno. V bodoče pa nameravajo urediti še prostor okoli Gasilskega doma.

Poleg teh dokončanih akcij pa se na Drenovem Griču pogovarjajo tudi o asfaltiranju ceste, ki predstavlja velik problem. Gre za 1,5 km dolg odcep od glavne ceste proti Horjulu. Ta cesta je zlasti v poletnih mesecih zelo obremenjena. Ker pa nimajo svojih lastnih sredstev nameravajo za pomoč poprositi podjetje Mineral, ki ima ob tej cesti kamnolom, ki pa še ne obratuje. Vendar pa se bo s pričetkom obratovanja tega kamnoloma promet na tej cesti zelo povečal in prebivalci Drenovega Griča vedo, da bo asfaltiranje te ceste nujno potrebno.

Na Drenovem Griču pa postaja tudi vodovod vedno večji problem. Že nekaj časa so položene cevi vrhniškega vodovoda, vendar je ta še vedno brez priključkov. Prebivalci pa s kakovostjo vrhniškega vodovoda niso zadovoljni, prav tako pa tudi ne z visokim prispevkom, saj bi morale starejše hiše (grajene pred ali pa tik po vojni) plačati 350 starih tisočakov, novejše pa po 500 starih tisoč. Zato vaščani sami gradijo manjše zasebne vodovode od katerih dva napajata nad 30 stanovanjskih hiš.

Tudi mladina na Drenovem Griču postaja vse bolj aktivna

in ker nimajo lastnih prostorov so se dogovorili, da jim bodo podarili zemljišče, ki ga bodo sami preuredili v nogometno in košarkarsko igrišče.

Težave KS so se povečale še z onesnaževanjem okolja saj jim neznani povzročitelj odlaga, dele avtomobilskih karoserij le kakih 200 m proč od zajetja vode, ki jo uporabljajo za napajanje vodovoda. S pomočjo RSNZ so že odkrili lastnika enega zavrženega avtomobila, proti kateremu je uveden postopek, da mora vozilo odstraniti. To odlagališče zavrženih stvari pa je zavedlo tudi prebivalce same in tako je nek »nedogovornej« pripeljal celo mrtvo tele, ne da bi pomislil, da je lahko s tem povzročitelj, zaradi neposredne bližine zajetja vode, epidemije vseh tistih, ki to vodo uporabljajo.

Poleg finančnih težav (ki tarejo vse KS v naši občini) se KS Drenov Grič ukvarja tudi s problemom prostora, kjer bi se lahko nemoteno sestajali in reševali probleme, ki tarejo celotno KS. V ta namen nameravajo v prihodnjem letu preurediti privatno stanovanje v Gasilskem domu (ki je letos še zasedeno) v prostore, kjer bi lahko imeli uradne ure za stranke enkrat tedensko.

Veliko nalog so v KS Drenov Grič že uspešno rešili, še več pa jih nameravajo v prihodnje in ob tej priliki jim v imenu vseh občanov naše občine želim veliko delovnih uspehov!

Tanja Hrovatin

Obvestilo ZRVS

Občinski odbor Zveze rezervnih vojaških starešin Vrhnika obvešča občane, da je v knjižnico na Vrhniki odstopil svojo literaturo o problematiki splošnega ljudskega odpora, kakor tudi ožjo strokovno vojaško literaturo.

Mnenje komisije za propagando in informiranje pri občinskem odboru ZRVS je, da je literatura s svojo zgodovinsko tematiko iz revolucije in NOB, kakor tudi dela, ki obravnavajo najnovejša dogajanja iz priprav na SLO, lahko vir informacij za vse strukture v našem konceptu podružabljanja obrambe in priprav na splošni ljudski odpor.

Vojaško-strokovni del literature priporočamo rezervnim starešinam in mladim, vključenim v mladinske pohodne enote, taborniško organizacijo, planincem in članom radio kluba. Izposojanje te literature je omogočeno vsem.

L. N.

Novice iz AMD Vrhnika

Rezultati športne sekcije

Končano je republiško in državno prvenstvo v kartingu za leto 1974. Rezultati oziroma uspehi članov AMD Vrhnika so naslednji:

DRŽAVNO PRVENSTVO — izvedeno je bilo 7 dirk in sicer v Novi Gorici, Zagrebu, Ptuj, Koprivnici, Vrhniki, Mariboru in v Postojni.

100 ccm	sodelovalo je 11 tekmovalcev
3. mesto	ALOJZ PREK 168 točk
4. mesto	MIRAN NOVAK 167 točk
9. mesto	LUDVIK TURK 126 točk
12. mesto	PAVLE KOVAČ 117 točk
21. mesto	MARJAN SELIŠKAR 76 točk
25. mesto	BRUNO GIOSENTO 62 točk
41. mesto	IKO KRAŠEVEC 11 točk

125 ccm	sodelovalo je 29 tekmovalcev
14. mesto	STANISLAV MALOVRH 111 točk
19. mesto	SIMON BRADEŠKO 95 točk
24. mesto	BRUNO GIOSENTO 67 točk

100 ccm — juniorji	sodelovalo je 43 tekmovalcev
5. mesto	ANDREJ TOMAŽIN 145 točk

Ekipno	sodelovalo je 13 ekip
1. mesto	AMD Moste 695 točk
2. mesto	AMD Vrhnika 622 točk
3. mesto	AMD Ptuj 614 točk

REPUBLIŠKO PRVENSTVO — izvedene so bile 4 dirke in sicer v Trbovljah, Domžalah, Celju in Ilirski Bistrici.

100 ccm	sodelovalo je 25 tekmovalcev
1. mesto	LUDVIK TURK 145 točk
2. mesto	ALOJZ PREK 127 točk
3. mesto	MIRAN NOVAK 124 točk
10. mesto	PAVLE KOVAČ 75 točk
13. mesto	MARJAN SELIŠKAR 59 točk
23. mesto	BRUNO GIOSENTO 27 točk

125 ccm	sodelovalo je 23 tekmovalcev
3. mesto	STANISLAV MALOVRH 90 točk
14. mesto	SIMON BRADEŠKO 44 točk

100 ccm — juniorji	sodelovalo je 8 tekmovalcev
4. mesto	ANDREJ TOMAŽIN 88 točk

Ekipno	sodelovalo je 8 ekip
1. mesto	AMD Moste 404 točk
2. mesto	AMD Ptuj 383 točk
3. mesto	AMD Vrhnika 379 točk

Mednarodna dirka v Ljubljani

100 ccm	sodelovalo je 21 tekmovalcev
1. mesto	ALOJZ PREK
4. mesto	BRUNO GIOSENTO
13. mesto	MIRAN NOVAK
21. mesto	MARJAN SELIŠKAR

BOLJŠI REZULTATI NAŠIH TEKMOVALCEV NA POSAMEZNIH DIRKAH

NOVA			
GORICA	1. mesto	MIRAN NOVAK	100 ccm
TRBOVLJE	2. mesto	LUDVIK TURK	100 ccm
	5. mesto	ALOJZ PREK	100 ccm
KOPRIVNICA	2. mesto	MIRAN NOVAK	100 ccm
	3. mesto	ALOJZ PREK	100 ccm
	5. mesto	LUDVIK TURK	100 ccm
PTUJ	2. mesto	ALOJZ PREK	100 ccm
	5. mesto	MIRAN NOVAK	100 ccm
VRHNIKA	1. mesto	ALOJZ PREK	100 ccm

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

	5. mesto	BRUNO GIOSENTO	125 ccm
DOMŽALE	1. mesto	LUDVIK TURK	100 ccm
	4. mesto	ALOJZ PREK	100 ccm
MARIBOR	1. mesto	LUDVIK TURK	100 ccm
	3. mesto	ALOJZ PREK	100 ccm
POSTOJNA	3. mesto	MIRAN NOVAK	100 ccm
	4. mesto	LUDVIK TURK	100 ccm
CELJE	1. mesto	LUDVIK PREK	100 ccm
	3. mesto	ALOJZ PREK	100 ccm
	4. mesto	LUDVIK TURK	100 ccm
ILIRSKA BISTRICA	1. mesto	MIRAN NOVAK	100 ccm
	2. mesto	ALOJZ PREK	100 ccm
	5. mesto	LUDVIK TURK	100 ccm
ZAGREB	4. mesto	MIRAN NOVAK	100 ccm

EKIPNO DOSEŽENI REZULTATI NA POSAMEZNIH DIRKAH

Nova Gorica	2. mesto
Zagreb	2. mesto
Trbovlje	4. mesto
Koprivnica	2. mesto
Ptuj	4. mesto
Vrhnik	2. mesto
Domžale	2. mesto
Maribor	2. mesto
Postojna	4. mesto
Celje	1. mesto
Ilirska Bistrica	1. mesto

Zaradi izredno visokih uspehov vrhniških tekmovalcev športne sekcije AMD se je tudi med našimi občani pojavilo precejšnje zanimanje za ta nekoč nenavaden in nepoznan šport. Še posebej pa je razveseljivo tudi to, da se tudi med mladino pojavlja precejšnje zanimanje za aktivno sodelovanje v tej športni zvrsti.

Udeleženci z zanimanjem spremljajo delo seminarja

Seminar sindikata

Občinski sindikalni svet Vrhnika je v skladu s programom izobraževanja v sindikatih organiziral na Ulovki tridnevni seminar za predsednike osnovnih organizacij sindikata in predsednike delavskih svetov oz. svetov delovnih kolektivov v občini Vrhnika.

Na seminarju so bile obdelane naslednje teme:

- družbena vloga sindikatov glede na novo ustavo in aktualne naloge sindikatov pred 8. kongresom slovenskih sindikatov,
- nekatera vprašanja oz. naloge občinske skupščine oz. izvršnega sveta,
- organiziranost in delovanje sindikatov v občini in osnovnih organizacijah sindikata,
- nekateri konkretni organizacijski in vsebinski problemi delovanja sindikatov v občini Vrhnika,
- samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka, osebnih dohodkov ter o skupni in splošni porabi,
- metode političnega delovanja (obveščanje), delo z ljudmi in programiranje v sindikatih.

Udeležba na seminarju je bila zelo dobra. Vsi udeleženci so izrazili željo, da se taki seminarji organizirajo tudi v prihodnje.

Franc Fortuna

Osmi kongres Zveze sindikatov Slovenije

Osmi kongres Zveze sindikatov Slovenije je kongres akcije za uresničevanje tistega, kar smo zapisali v Ustavi in v dokumentih 10. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in 7. kongresa Zveze komunistov Slovenije. Za delo sindikatov ne rabimo nekih splošnih sklepov, ki bi ponavljali Ustavo ali kongresne sklepe Zveze komunistov. Potrebujemo pa sklepe, ki bodo kolikor je mogoče natančno povedali, kaj je potrebno v naslednjem obdobju storiti in kdo je za kaj odgovoren. Torej potrebujemo sklepe za akcijo vseh članov sindikata. Vse to upošteva novi statut, ki se imenuje statutarni dogovor o organiziranosti in delovanju sindikatov in Zveze sindikatov SRS.

Seminar na Ulovki

Občinska konferenca SZDL Vrhnika je organizirala od 22. 10. do 25. 10. enodnevne seminarje za člane Temeljnih delegacij za zbornice Občinske skupščine, ki so bili v brunarici na Ulovki pri Zaplani. Podjetja in ustanove so nam omogočila, da smo se seminarja udeleževali v čim večjem številu.

Seminar je obsegal dve temi:

1. *Temelji delegatskega in skupščinskega sistema* o katerem nam je podrobno povedal sekretar Skupščine občine Vrhnika tov. Debeljak.

2. *Komuniciranje v delegatskem sistemu* v katerega pa nas je uvajal sekretar Občinske konference SZDL tov. Miloš Mauri.

Ker se z delegatskim sistemom srečujemo prvič je bilo res nujno potrebno organizirati seminar na strokovnem nivoju, saj so bile mnogim od nas do tega dne nekateri stvari popolnoma tuje in nejasne. Zato delegati predlagamo, da bi bili taki seminarji tudi v prihodnje bolj pogosti in zagotavljamo, da se jih bomo z razumevanjem delovnih organizacij udeleževali v čim večjem številu.

IVA PEČAR

**Tel. številka
našega
uredništva
70 325**

Potreba po novem statutar-nem dokumentu izhaja iz dejstva, da je z novo ustavo bistveno povečana vloga sindikatov, naloge pa razširjene na vse, kar je pomembnega za delavce, s tem pa tudi odgovornost sindikata na vseh ravneh za uresničevanje delavskih interesov.

Ob spoznanju, da rabimo ob novih ustavnih razmerah tudi vsebinsko nov sindikat, je bil prvi osnutek novega statutar-nega dokumenta dan v javno razpravo že maja 1973. Obenem so bili na 4. konferenci Zveze sindikatov Slovenije sprejeti sklepi za takojšen pristop k reorganizaciji sindikatov. Ta je v pretežni večini že opravljena in je dala mnoge dobre rezultate. Na podlagi dobljenih izkušenj je bil julija letos objavljen nov izpopolnjen predlog statutar-nega dogovora. Tudi tega so obravnavale mnoge osnovne organizacije sindikata v naši občini, prav tako pa tudi vse občinske in republiške organizacije sindikata in Zveze sindikatov ter drugi — med njimi tudi Izvršni komitee predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

Statutarni dogovor v svojih 91 členih opredeljuje vsa najpomembnejša vprašanja sindikalne organiziranosti in delovanja samega. Iz teh členov navajam samo nekaj temeljnih izhodišč:

1. Sindikat je razredna organizacija. V njem delavci ugovarjamo, soočamo in usklajujemo interese ter se usposabljammo za njihovo realizacijo.

2. Sindikat je množična politična organizacija, ki deluje kot sestavni del samoupravljanja, kot njegova hrbtenica in kot njegova politična kontrola.

3. Sindikati in Zveza sindikatov usmerjajo svoje delovanje na vsa področja življenjskih in delovnih interesov delavcev ter na vse ravni samoupravne in družbene organiziranosti. V statutar-nem dogovoru so navedena področja delovanja, iz katerih je razvidno, da so poglobitvene naloge sindikatov tam, kjer so problemi in interesi delavcev.

4. Po statutar-nem dogovoru je temelj celotne sindikalne organiziranosti in delovanja članstvo v osnovnih organizacijah sindikata.

5. Po statutar-nem dogovoru mora biti sindikat organiziran na vseh ravneh samoupravljanja. Zato ustanavljajo osnovne organizacije sindikata svoje delegatsko sestavljene konference v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, v vseh delovnih organizacijah in v vseh skupnostih organizacij združenega dela itd. Tako si osnovne organizacije sindikata in član-

stvo v njih zagotavljajo svoj vpliv povsod, kjer se odloča o njihovih problemih in interesih.

6. Članstvo osnovne organizacije sindikata se na članskem sestanku odloči v okvir katerega od sedanjih 19 sindikatov se bo povezovala osnovna organizacija glede na vrsto dejavnosti. V vsaki občini, kjer je vsaj ena osnovna organizacija posamezne dejavnosti, deluje Občinska organizacija sindikata; v vsaki občini pa deluje tudi občinska organizacija Zveze sindikatov.

7. Vsi organi sindikata in Zveze sindikatov so sestavljeni po delegatskem načelu. Njihova sestava pa mora ustrezati sestavi sindikalnega članstva. Z delegatskim sistemom se v sindikatih zagotavlja, da bo volja članstva v pristni obliki prisotna na vseh ravneh sindikalne organiziranosti — to je sporazumevanje o skupnih interesih in enotnost v izvrševanju sindikalnih akcij.

8. S statutar-nim dogovorom je predvidena predvsem nova vloga sindikatov v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva in v skupščinskem sistemu. Tu ne gre samo za delovanje, ampak tudi za aktivno vlogo v zagotavljanju odločilne besede delavcev in za popolno soodgovornost za sprejete odločitve.

Kratek povzetek sklepov 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, kateri so razvrščeni v 17 vsebinskih poglavij:

1. Nadaljnje razvijanje samoupravljanja delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela

2. Naloge sindikatov pri razvijanju samoupravnih interesnih skupnosti

3. Naloge sindikatov za uveljavljanje delavske kontrole

4. Produktivnost dela in sistem razporejanja dohodkov v TOZD

5. Samoupravni odnosi pri razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke

6. Naloge sindikatov na področju planiranja

7. Utrjevanje socialne varnosti in obvladovanje socialnih razlik

8. Delovne in življenjske razmere delavcev

9. Razvoj stanovanjskega gospodarstva

10. Preobrazba vzgoje, izobraževanja in kulture na samoupravnih osnovah

11. Naloge na področju kulture in znanosti

(Nadaljevanje na 7. strani)

- (Nadaljevanje s 6. strani)
12. Organiziranost, kadrovska politika in izobraževanje v sindikatih
  13. Oddih in rekreacija
  14. Obveščanje in samoupravno komuniciranje
  15. Ljudska obramba in družbena zaščita
  16. Sindikati in naši delavci v tujini
  17. Mednarodna dejavnost sindikatov in sodelovanje z navedenimi sindikalnimi gibanji

Statutarni dogovor so sprejele osnovne organizacije sindikata na svojih predkongresnih sestankih od 5. do 15. oktobra 1974. V naši občini so ga sprejele vse osnovne organizacije sindikata in soglašale s predloženimi osnutki kongresnih sklepov. Vse kongresne dokumente pa je tudi obravnavala občinska predkongresna sindikalna konferenca.

Poleg 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije bo v začetku decembra letos tudi kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Na obeh kongresih bosta sodelovala delegata iz naše občine. Na 8. kongresu Zveze sindikatov Slovenije nas je zastopal delegat MALI inž. Tone, zaposlen v Industriji usnja Vrhnika; na 7. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije pa VRHOVC Gorazd, prav tako zaposlen v Industriji usnja Vrhnika. Oba delegata namreč po ključu, ki ga je sprejel odbor za kadrovsko politiko pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije izhajata iz vrst sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije.

FRANC FORTUNA

Obvestilo krajevne skupnosti Vrhnika

KS Vrhnika obvešča vse prebivalce Sušnikove ulice, da bo ta urejena takoj, ko bodo končana dela s kanalizacijo, ki je na tej cesti predvidena.

Svet KS VRHNIKA

Obisk kostnice v Gonarsu

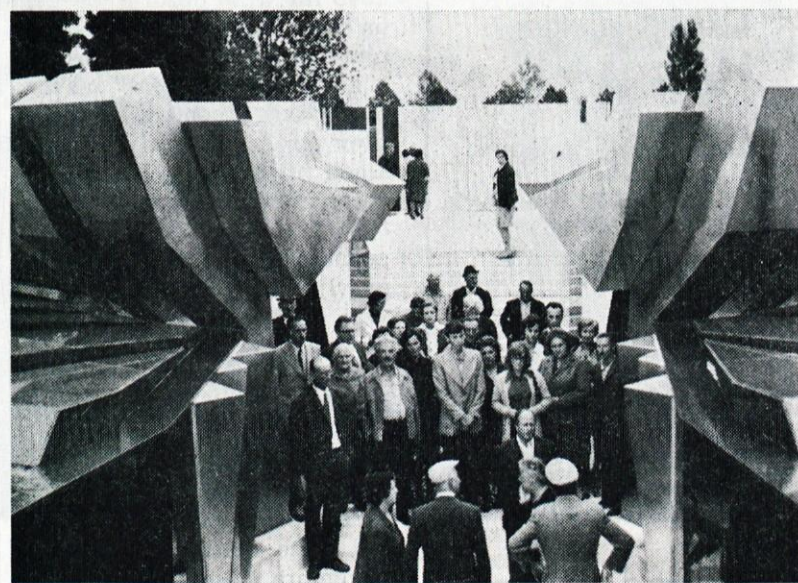
Občinski odbor ZZB NOV Vrhnika je 7. 9. 1974 organiziral obisk kostnice v Gonarsu. Spotoma so si naši občani ogledali tudi kostnico Redipuglia ter se povzpeli na vrh tega veličastnega spomenika, posvečenega padlim v 1. svetovni vojni ter obiskal muzej posvečen temu obdobju. Ogledali so si maketo ozemlja, kjer je potekala fronta in kjer so izkervavili mnogi naši vojaki.

V Gonarsu so naši občani pred spomenik položili venec s slovensko trobojnico v spomin žrtvam ter si natančno ogledali pokopališče in kostnico.

To pa ni bil edini obisk, ki so nars in na Rab MAJA KAJDIŠ.

Vrhnika, saj je bil 21. 9. organiziran prijeten izlet v Banjole pri Puli z namenom, da člani spoznajo počitniški dom, ki jim je na voljo za letovanje od maja do septembra. 5. oktobra pa so se člani ZZB odpravili na dvodnevni izlet na Rab, kjer so obiskali takorišče v Kaporah, saj je bil to cilj njihovega obiska na Rabu. Ob pripovedovanju tov. Volka in Palčiča (oba sta nekdanja interniranca tega taborišča) so se spomnili vseh grozot, ki so jih morali pretrpeti naši ljudje v tem taborišču.

Sestavek nam je poslala najmlajša udeleženka izleta v Gonars in na Rab MAJA KAJDIŠ

Obisk naših občanov v Gonarsu

Polaganje venca žrtvam v taborišču Gonars

Skromen prispevek neznanega pisca, objavljen pod zgovorno fotografijo v 64. številki glasila IUUV »Usnjar«, s katerim avtor opozarja na odvrženo »karoserijo« otroškega vozička v potoku Bela in hkrati s tem opozarja na določila Ustave, ki urejajo skrb za varstvo okolja, me je nehote privedel do razmišljanja o nakazani problematiki, ki je tudi na območju naše občine dokaj pereča.

Ko o tem razmišljam, sem zaradi silnega razvoja na področju znanosti in tehnike, ki neusmiljeno trga iz naročja narave, nehote vznemirjen. Toda predpogoj za naše telesno in dušvno zdravje je, da se nenehno vračamo v zdravo naravno okolje. Le tu se lahko sprostimo vsakodnevnih naporov in skrbi; ki smo jim izpostavljeni na delovnem mestu. To pa nam uspe le daleč proč od betonske džungle današnje urbanizacije, motorizacije in mestnega kaosa.

Vsakemu povprečnemu občanu, ki ima le malo posluha in živi z utripom narave je jasno, da človek-znanstvenik dokaj enostransko posega v naravo in si hkrati s tem, ko razvija nove tehnike in tehnologije le v smeri večje proizvodnje in storilnosti — ne da bi pri tem posvečal kakršnokoli pozornost varstvu naravnega okolja, v katerem živi — žaga z drevesa vejo, na kateri sedi sam.

Varstvo okolja Čuvajmo naravno okolje

Ponašamo se z naravnimi lepotami, ki so v ponos celemu narodu in katere nam mnogi tujci upravičeno zavidajo; toda če se bo zgoraj opisani tempo razvoja nadaljeval v tej smeri tako bliskovito in enostransko v odnosu do varstva zdravega okolja, se bomo kaj kmalu znašli pred dejstvom: z uničenjem naravnega okolja bomo uničili tudi sami sebe.

Narava umira. Prav tako je tudi veliko število živalskih in rastlinskih vrst že izumrlo, ostale pa se neprestano redčijo. Vse to pa ima za živo in mrtvo naravo daljnosežne in škodljive posledice.

Problem onesnaženja oziroma uničevanja naravnega okolja postaja tudi v naši občini vsak dan bolj pereč. To nam zgovorno potrjujejo številni primeri in na nekatere bi rad opozoril. Ogledajmo si »bistrost« naše Ljubljani, v katero se neprestano odteka strupene odplake iz IUUV. Te odplake so že popolnoma uničile biološke pogoje življenja sladkovodnih živali daleč navzdol po njenem toku. IUUV pa že nekaj časa odlaga strupene odpadke kemikalije v kraško vrtačo, ki je na razpotju Deževne in Kočevarske poti na gozdni parceli GG Vrhnika, ki leži nad postajo Verd. Mar ne obstaja nevarnost, da bi te snovi polagoma prodrle s talno vodo v nižje ležeče naselje Verd? Iz tega »živega blata« pa se po okolici širi tudi neznosen smrad, prav tako pa je ta nesnaga lahko življnjsko nevarna, če bi vanju po nesreči zašel mimoidoči.

To sta dva primera, ki se mi zdita izredno pereča, da o ostalih »divjih« odlagališčih smeti in druge vsemogoče šare, ki jo lahko vidimo ob vsaki cesti in za vsakim grmom — saj je okolje v katerem živimo, dejansko eno celo smetišče — sploh ne govorim.

Glede na to je skrajni čas, da nemudoma in brezkompromisno pristopimo k uresničevanju ustavnih določb, ki urejajo problem onesnaženega okolja.

TONE RUS

Finžgarjev večer v »Kotih«

Čisto na jugozapadu vrhniške občine, v dolini vzporedni s tisto kjer tiči Pekel, so se prislone ob sončne bregove skromne vasice Brezoviča, Zabočevo, Niževce in Ohonica — na kratko »Koti«. Kačani še malo bolj zategujejo na -a kot »coklarji« in včasih so nekoliko samosvoji. In prav taka je tudi kačanska mladina. Malo iz trme in kdove še zakaj so letos spomladi ustanovili svoj mladinski aktiv. Vanj so zapisali skoraj vse mlade iz Kotov in takoj pričeli delati. Sestankovali so manj. Dogovarjali so se kar ob delu ko so za svoj klub urejali gasilski dom sporazumno z gasilci. Seveda so tudi plesali — kakšen klub bi to sicer bil. Samega plesa pa jim je bilo hitro dovolj in občudujejo klube, ki že leta vzdržijo ob samem plesu.

Brez dolgoročnih in kratkoročnih planov, brez petnajstih in morda še večih sestankov so se pričeli učiti Finžgarjevo »Razvalina življenja«. Kar doma v sobi, po dvakrat, trikrat na teden do polnoči in še dlje. Igrali bodo na prostem — tako so sklenili. Septembra so pričeli zbirati in znašati kulise, elektriko, reflektorje, ozvočenje, klopi, oder — skratka vse kar je potrebno za tako veliko prireditev na prostem. Igralce, režiserje, oderskega mojstra, električarje, tesarje, umetnike za dovršen plakat — vse so našli v svojih Kotih — prstovoljno so delali vsi. Prvič v takšnih vlogah. Za prevoze iz Postojne, Lipice, Ljubljane, Preserja in za vse druge stroške so plačali nekaj starih tisočakov iz svojih žepov. Starejši so spočetka gledali nezaupljivo in včasih celo malo pogodrnjali, nazadnje pa še sami priskočili in pomagali.

V soboto 21. septembra je bilo pred gasilskim domom v Brezovici dograjeno kar malo filmsko mesto: v zavetju košatih dreves je visoka juta omejila gledališče, čezenj pa so se prepletale na drogovih električne žice, zvočniki in reflektorji, na doljnem koncu pa cela zgradba — košček domačije iz Finžgarjevih časov — vse tako, kot bi delala izkušena gledališka družina z vsemi potrebnimi strokovnjaki in milijoni v žepu.

Slabo vreme zadnjih dni jih je pošteno skrbelo. Toda ljudje so vseeno prišli in niso bili razočarani. Pristrčen uvod, okusne pismene zahvale z rdečim nageljčkom vsem, ki so kakorkoli pomagali in nato odlomki iz Finžgarjevih del; Iztok je zdirjal mimo nas in strgal kragulja z verižice, divji petelin je zapel svojo zadnjo pesem v jutranjem somraku, Ljubič in trepet je prevzel gledalce — tiste v gledališču in one na odru in zaživelj smo s Finžgarjem v času naših prednikov. Ko je zapel oktet iz Borovnice, je mrak že povsem zabil meje in le

brnenje letala visoko nad nami nas je za hip zmotilo. Pozornost med gledalci se je stopnjevala, ko so reflektorji osvetlili Lenčko, Ferjana, gospodarja in druge iz Razvaline življenja. Igralcev bi skoro ne prepoznali tako so se vživelj v svoje vloge — pravi mojstri. Ko pa se je zagnila zavesa, nam je ušlo: »Škoda, prekratko!« Še bi gledali in poslušali. Kako prijeten večer!

Komentar. Čemu? Govorimo tako preveč in vseprek. Mladinski aktiv Brezoviča pa dela. Ne razglablja, proglašča in analizira, ampak le načelno ugotavlja, kako je treba delati: s kakšnimi sredstvi, cilji, nameni, strokovnjaki, načrti, konferencami... Mejdunaj — kam bi to zapisali?

STANE NOVAČAN

Vse tiste, ki ne prejemaajo našega časopisa, prosimo, da nam to sporočite na naš naslov!

Uredništvo

V prihodnji številki bomo poleg naših rednih rubrik in prispevkov občanov objavili tudi rezultate volitev, ki so bile 4. in 8. decembra

Prav tako pa tudi ne bomo pozabili na naše najmlajše in bomo objavili vse njihove prispevke, ki jih bodo poslali v naše uredništvo

Delo in načrti knjižnic

V naši občini delujeta dve splošnoizobraževalni knjižnici — to sta knjižnica na Vrhniki in v Borovnici. V letošnjem letu se je njun knjižni sklad povečal za 1600 knjig. Knjižnici je obiskalo 9020 občanov, ki so si izposodili 19.420 knjig.

Da bi bile knjige čim bolj dostopne vsem delovnim ljudem, je bila v letošnjem letu v Občinski knjižnici uvedena članarina, v prihodnje pa bo tudi v borovniški knjižnici. Odrasli si za 30.—din lahko vse leto izposojajo neomejeno število knjig, osnovnošolska mladina pa za 5 ND. Tudi čas poslovanja je prilagojen potrebam občanov. Knjižnica na Vrhniki je od oktobra letos odprta neprekinjeno od 8. do 19.30 od ponedeljka do petka ter vsako prvo in tretjo soboto dopoldne.

Občinska knjižnica je v juliju pričela s posebno obliko dela z najmlajšimi — z uro pravljic. Ta oblika je med otroci sila priljubljena; namenjena je otrokom od 4. do 7. leta starosti. Otroci si pri uri pravljic razvijajo, bistrijo in kultivirajo svoj domišljjski, čustveni pa tudi umski in moralni svet. Pri uri pravljic gre za načrtno, premišljeno usmirjanje in uvažanje otroka v svet umetnosti, v svet literature. Z novimi in novimi zgodbami širimo otrokovo literarno obzorje, obenem pa s primernim izborom teh oblikujemo njegov literarni okus. Nikakor pa nista postranskega pedagoškega pomena še bogatitev otrokovega besednega zaklada ter sčasoma njegova povečana artikularnost v izražanju. Ker knjižnica sama nima primerne prostora so ure pravljic v Mladinskem klubu vsak četrtek ob 10. uri dopoldne.

Za otroke, ki imajo veselje za angleški jezik pa bomo v knjižnici organizirali krožek z naslovom »Vesela angleščina«. Otroci bodo poslušali angleške zgodbe in se o njih pogovarjali. S to obliko bomo pričeli novembra meseca.

V počastitev 30. obletnice osvoboditve bomo organizirali literarne uganke na temo NOB v mladinski literaturi.

Občinska knjižnica si tudi prizadeva, da bi knjige približala vsem občanom, tudi tistim, ki so bolj oddaljeni od Vrhnike. Zato si prizadeva, da bi odprla izposojevališče knjig tudi na Logu. Priprave so v teku in upamo, da bo knjižnica zažive-la že ob koncu tega leta ali pa vsaj v začetku prihodnjega. Delujeta pa tudi potujoči knjižnici v Bevkah in na Zaplani; zaželjena pa bi bila tudi v Podlipi.

Nakup knjig bo v prihodnjem letu še vedno 1 knjiga na 7 prebivalcev. Poleg majhnega knjižnega sklada pa je pereč problem tudi prostor, saj ima občinska knjižnica le 62 m² za

vso svojo dejavnost; prostora za nove knjige pa bo le še za prihodnje leto.

Naj končam s citatom iz članka O političnih izhodiščih programa 1967—1980 (Naš časopis št. 14):

»Vsekakor moramo še bolj upoštevati Marksovo misel, da delavec potrebuje čas in možnost, da zadosti svojim duševnim in družbenim potrebam, katerih obseg pa določata splošna raven proizvodnih sil in seveda dosežena kulturna raven. Prav zato moramo našemu delovnemu človeku dati večjo možnost, da uživa sadove našega celokupnega ustvarjanja.«

MARIJA ISKRENOVIČ

Vsem bralcem se opravičujemo zaradi nerednega izhajanja našega glasila

Obljubljamo, da bomo v prihodnjem letu bolj redni, da bo Naš časopis res mesečnik